DE

1942 – TRIDESET LET – 1972

DELAVSKA ENOTNOST

5. AVGUSTA 1972 – ŠT. 31 – L. XXIX

Mercator 461 PRODAJALN

pravi naslov za denarne zadeve

ljubljanska banka

HOTEL »PLANIKA«
AJDOVŠČINA
tel. 73-171 in 73-200

Novozgrajeni in moderno urejeni hotel B-kategorije ima: 42 dvoposteljnih in enoposteljnih sob ter tri apartmaje; vsaka soba ima kopalnico, telefon in signalne naprave.

Restavracija ima kvalitetno kuhinjo z domačimi in tujimi specialitetami, prijeten vrt.
Vsako soboto in nedeljo plesna glasba, prodaja ribolovnic, menjalnica in lasten parkirni prostor.

MIMOGREDE S PREDSEDNIKOM MARIBORSKIH SINDIKATOV

OD TEMELJEV K STREHI

STRAN 3

»TOVARNA INVALIDOV«

NOVINAR NA OBISKU PRI NOVOMEŠKIH GOZDNIH DELAVCIH

STRAN 8

Na vrhu

Foto: DUŠAN ŠUŠTARŠIČ

V OKVIRU

RECIMO BOBU BOB!

Očitno so poskusi nekaterih, da bi uresničevanje ustavnih dopolnil – zlasti 21., 22. in 23. dopolnila – omejili le na formalno usklajevanje, čeprav bi morali svoja prizadevanja posvetiti spreminjanju odnosov v prid neposrednemu samoupravljanju. Ugotavljamo lahko, da v posameznih na novo sprejetih predpisih načela ustavnih dopolnil niso dosledno upoštevana. Dogaja se celo, da nekatere rešitve že v osnovi nasprotujejo ustavnim dopolnilom.

Med rešitvami, ki so v očitnem nasprotju z ustavnimi dopolnili, so tudi tako imenovani sporazumi o združevanju delovnih enot. Nekatere delovne organizacije namreč poskušajo ohraniti zdajšnje delovne enote takšne, kakršne so, odnose v njih in med njimi pa zamrzniti. In da bi le zadostili načelom demokratičnosti in ustavnim dopolnilom, dajejo delavcem v podpis samoupravne sporazume o združevanju delovnih enot. Zakaj tako? Na to vprašanje sta pravzaprav možna samo dva odgovora. Najprej ta, da delavci ne poznajo bistva amandmajev ali pa so jim bili le-ti napačno interpretirani. In slednjič, očitno imajo nekateri interes, da bi s podpisovanjem samoupravnih sporazumov med delovnimi enotami preprečili ustanavljanje temeljnih organizacij združenega dela, s tem pa seveda porajanje novih samoupravnih odnosov.

Bržčas ni potrebno še posebej dokazovati, da sporazumi med delovnimi enotami nimajo

(Nadaljevanje na 2. strani)

SLOVENSKI IN ISTRSKI ŽELEZNIČARJI IŠČEJO POT IZ TEŽKEGA GOSPODARSKEGA POLOŽAJA

RDEČA LUČ NA ŽELEZNICI

Vsa tri transportna podjetja – Ljubljana, Maribor in Postojna – v Združenem železniškem transportnem podjetju Ljubljana so po ugodnih rezultatih gospodarjenja v zadnjih letih, čeprav so pogosto poslovala na robu rentabilnosti, sklenila letošnje petmesečno poslovanje z več desetmilijonsko izgubo! Natančneje: na slovenskih in istrskih železnicah so ob poslovni izgubi transportnih podjetij v višini 61,6 milijona dinarjev, že izplačanih nevkalkuliranih osebnih dohodkih v znesku 2,4 milijona dinarjev in s 3 milijoni dinarjev uporabljenih tekočih sredstev skupne porabe zabeležili konec maja za 67,1 milijona dinarjev dohodkovnega primanjkljaja. Če upoštevamo pri tem še skupni rezervni sklad združenega podjetja, se poslovna izguba povzpne na 69 milijonov dinarjev! Izgubo so v prvih petih letošnjih mesecih imeli v vseh svojih osnovnih dejavnostih, razen pri prodaji materiala in odpadkov. Največji dohodkovni primanjkljaj izkazuje osnovna dejavnost z 59,2 milijona dinarjev.

Upravni odbor ZŽTP Ljubljana je minuli petek na svoji seji temeljito obravnaval težaven položaj na slovenskih in istrskih železnicah, ki ni nastal toliko po krivdi 18.000-članskega kolektiva osrednjega slovenskega železniškega podjetja, kot zaradi stalnega zmanjševanja dela v notranjem in mednarodnem tovornem prometu, višjih cen reprodukcijskega materiala, večje amortizacije, še vedno nepriznanega povečanja potniških tarif za 17 % in kompenzacije za izgubo dohodka zaradi še neodobrenih višjih cen v potniškem in blagovnem prometu od začetka letošnjega leta. Razpravljavci so na petkovi seji vnovič opozorili na obljubo družbene skupnosti, da jim bo priznala kompenzacijo za kritje poslovne izgube v obeh osnovnih prometnih dejavnostih. V tem težkem položaju slovenskih in istrskih železnic je nerazumljiv odnos republike do ZŽTP Ljubljana, saj bi morali pristojni republiški organi po ustavnih dopolnilih, ki opredeljujejo poseben položaj železnic, poskrbeti za pokritje izgube dohodka transportnih dejavnosti za letošnje prvo polletje. Če se sedanji težavni položaj v kratkem ne bo izboljšal, napovedujejo v združenem podjetju, da bo poslovna izguba ob koncu leta znašala skoraj 110 milijonov dinarjev! Več kot stomilijonski dohodkovni primanjkljaj bo prejkone posledica zamrznjenih cen v blagovnem in potniškem prometu, čeprav so bile na pomlad odobrene višje tarife v tovornem prometu (za 13 %), ki pa niso bistveno vplivale na dohodek. Prav zaradi tega, menijo v združenem podjetju, kljub nenehnim prizadevanjem za izboljšanje poslovanja, sami ne bodo mogli preprečiti izgube.

MANJ OPRAVLJENEGA DELA

Neugodni finančni rezultati gospodarjenja v prvih petih mesecih letošnjega leta so posledica manj opravljenega dela v blagovnem prometu. Čisto delo se je namreč v tem razdobju zmanjšalo za 12 % v primerjavi z enakim obdobjem minulega leta in je za 7 % pod poprečnim letnim načrtom. Nekolikanj več optimizma vliva dejstvo, da se celotno opravljeno delo na slovenskih in istrskih železnicah

(Nadaljevanje na 4. strani)

vreme ni zanesljivo

zanesljiv je

indip

OBVESTILO

sindikalnim organizacijam, občinskim svetom Zveze sindikatov, delovnim kolektivom in drugim družbenopolitičnim organizacijam

Čeprav smo natisnili osnutek KODEKSA SAMOUPRAVLJAVCEV JUGOSLAVIJE v skoraj 50.000 izvodih, nam je naklada pošla. Zato že pripravljamo ponatis tega dokumenta, ki naj bi ga sprejela vsaka delovna skupnost.

Vsem organizatorjem javne razprave o KODEKSU SAMOUPRAVLJAVCEV JUGOSLAVIJE zato sporočamo, da spet lahko pismeno naročijo toliko izvodov tega dokumenta, kolikor jih potrebujejo.

Cena z vračunano poštnino je 2 din.

ČZP DELAVSKA ENOTNOST, Ljubljana, Dalmatinova 4

FOTO KRONIKA ● FOTO KRONIKA ● FOTO KRONIKA

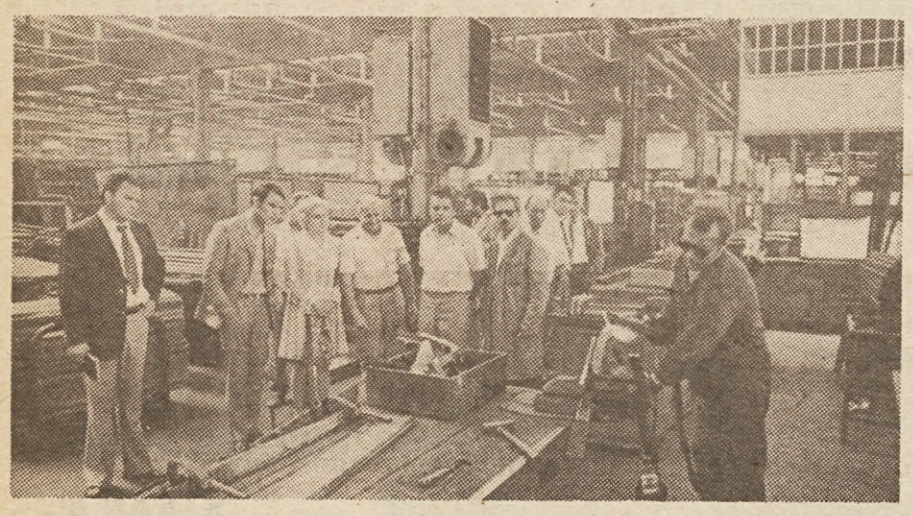

Od 29. julija do 6. avgusta je na obisku v Ljubljani delegacija IG METAL iz Manheima. Delegacija je gost Mestnega sveta Zveze sindikatov Ljubljane in jo vodi Walter Pagerer, ki je pooblaščeni zastopnik za IGM in obenem poslanec deželne vlade Baden–Wuertenberg. Nemška delegacija je predvsem sindikalna in se je zato na razgovorih v mestnem sindikalnem svetu, v Avtoobnovi, Litostroju, Kliničnem centru in otroških vrtcih predvsem zanimala za standard naših delavcev, za pravice delavcev oziroma samoupravne odnose. Spraševali so že o osebnih dohodkih, varstvu pri delu in prehrani. V vrtcih pa jih je zanimalo, koliko manj vzdrževalnine plačujejo delavci z nižjimi osebnimi dohodki. Delegacija je imela tudi pooblastila, da se pogovarja v imenu mesta Manheim. V mestni skupščini ljubljanski je tekel pogovor predvsem o tem, kako bi navezali čim tesnejše stike med obema mestoma. Najprej naj bi navezala stike univerza in gledališče. V soboto bodo na Mestnem sindikalnem svetu Ljubljane zaključni razgovori z gosti iz Manheima. Pogovor bo tekel predvsem o njihovih vtisih pri nas, gotovo pa tudi o problemih številnih naših delavcev, ki so zaposleni v pokrajini Baden–Wuertenberg.

SLOVENSKA BISTRICA

GLAS ZA T. KROPUŠKA

Občinski sindikalni svet Slovenska Bistrica je skupaj s kadrovsko komisijo še pred počitnicami začel z evidentiranjem delegatov, ki naj bi se v novembru letos udeležili VIII. kongresa slovenskih sindikatov. S področja slovensko-bistriške občine se bodo kongresa udeležili štirje delegati, in to dva iz industrije ter po eden iz gradbeništva in iz storitvenih dejavnosti. Evidentirali so tudi že možnega kandidata za člana plenuma republiškega sindikalnega sveta

Hkrati z evidentiranjem delegatov na VIII. kongresu v bistriški občini tudi že volijo delegate za občinsko volilno konferenco, ki bo v septembru. Skupno bodo izvolili 79 delegatov.

Predsedstvo občinskega sindikalnega sveta v Slovenski Bistrici je tudi potrdilo predlog, naj bi v bodoče vodstvo slovenskih sindikatov iz skupine podravskih občin, kamor se uvršča tudi Slovenska Bistrica, kandidirali dosedanjega podpredsednika republiškega sindikalnega sveta Jožeta Globačnika ter člana predsedstva RS ZSS Julija Planinca.

Predsedstvo bistriških sindikatov tudi predlaga, naj bi v novem mandatnem obdobju slovenske sindikate spet vodil Tone Kropušek.

RECIMO BOBU BOB!

(Nadaljevanje s 1. strani)

pravne veljave in da še zdaleč ne pomenijo tega, kar hočemo doseči s sporazumi med temeljnimi organizacijami združenega dela. Triindvajseto ustavno dopolnilo tudi jasno določa subjekte samoupravnega sporazumevanja – delavce v organizacijah združenega dela in v interesnih skupnostih. Kot organizacijo združenega dela pa razumemo temeljno organizacijo združenega dela, delovno organizacijo, podjetje. Zato tudi podpisovanje sporazumov o združevanju delovnih enot ne more biti drugega kot zavajanje delavcev in hkrati kratenje njihove samoupravne pravice do ustanovljanja temeljnih organizacij združenega dela in s tem njihove pravice, da neposredno gospodarijo in upravljajo z ustvarjenim dohodkom.

Zagovorniki ideje o podpisovanju sporazumov med delovnimi enotami se vsekakor zavedajo, da pomeni vsaka razvitejša stopnja samoupravnih odnosov omejevanje njihove moči. Zato se trudijo, da bi tistim, ki ustvarjajo presežno vrednost, preprečili nadzor nad obtokom sredstev, saj so s tem, ko so doslej povsem samostojno odločali o razpolaganju s sredstvi, imeli tudi vso oblast nad delavci. To smo ničkolikokrat ugotavljali, ko smo v minulih letih analizirali razvoj samoupravljanja in ko smo poskušali odkriti dejansko resnico o tem, koliko delavci resnično upravljajo. In prav zavoljo teh spoznanj tudi odločitev, da z ustavnimi spremembami pospešimo razvoj neposrednega samoupravljanja, demokratizacijo celotnega družbeno-političnega življenja in da okrepimo neposredni vpliv delovnega človeka na odločanje. Zato ustavna dopolnila dajejo materialno podlago za uresničevanje dominantnega vpliva delovnega človeka na celotno ekonomsko življenje ter na tej podlagi tudi na politično življenje naše družbe kot celote. Ta svoj dominantni vpliv pa naj bi delavci uveljavljali prav v temeljni organizaciji združenega dela.

Delovne organizacije seveda lahko ohranijo svoje delovne enote. Ustava postavlja le načelo, da morajo biti statut in drugi splošni akti zasnovani tako, da bo zagotovljen neposredni vpliv delovnega človeka na odločanje. Zato morajo tudi samoupravni sporazumi med temeljnimi organizacijami združenega dela razrešiti vsa osnovna vprašanja sleherne delovne organizacije, s sporazumi mora biti jasno opredeljen razvoj podjetja in odnosov v njem. Zato tudi toliko poudarjamo, da morajo v delovnih organizacijah zagotoviti zares široko in demokratično razpravo o tem, kako uresničevati ustavna dopolnila, saj je le v tem primeru možno pričakovati, da bodo delavci sami odločali o tem, kakšno obliko bo imela delovna organizacija v bodoče in kakšni bodo morali biti notranji odnosi, da bodo zagotavljali njihov odločilni vpliv.

Zato poskusov, da bi uresničevanje ustavnih dopolnil opravili kar s podpisom samoupravnih sporazumov med delovnimi enotami, ne kaže vrednotiti drugače, kot da si nekatere ožje strukture v delovnih organizacijah prizadevajo ohraniti svoj monopolni položaj in si še naprej lastiti pravice, ki smo jih z ustavo proglasili za delavcem neodtujive. Demokratičnost samoupravnega sporazumevanja med delovnimi enotami pa je le fasada za sicer hudo nedemokratično ravnanje posameznih skupin. S stališča političnega delovanja pa je ta navidezna demokratičnost sila nevarna, saj kaj lahko zavede delavce, da bodo dali svoj podpis na take samoupravne sporazume, s tem pa se nevede odrekli svojim zakonitim pravicam in dolžnostim. Zato se ji moramo v sindikatih z vso odločnostjo postaviti po robu.

LOJZE KRAMLJAK

V znamenju kongresa

Sindikati v konjiški občini v pripravah na VIII. kongres ● Volilna konferenca bo tudi II. konferenca konjiških sindikatov

Predsedstvo občinskega sindikalnega sveta v Slovenskih Konjicah je na nedavni razširjeni seji, ki so se je udeležili tudi predsedniki izvršnih odborov nekaterih večjih osnovnih sindikalnih organizacij, razpravljalo o organizacijskih, kadrovskih in vsebinskih pripravah na VIII. kongres slovenskih sindikatov. V razpravi o možnih kandidatih za novo vodstvo slovenskih sindikatov so se člani predsedstva seznanili s predlogom osnovne sindikalne organizacije kombinata Konus, ki je predlagala, naj bi za člana plenuma RS ZSS v prihodnjem mandatnem obdobju kandidirali inž. kemije Slavico Pokorn, ki je zaposlena kot tehnolog v kombinatu in je bila v minuli mandatni dobi član centralnega delavskega sveta kombinata, zdaj pa aktivno deluje v sindikalnem odboru podjetja. Predsedstvo je predlog osnovne sindikalne organizacije Kombinata Konus sprejelo.

V razpravi o organizaciji volilnih konferenc so sklenili, naj bi na vsakih 90 članov v osnovnih sindikalnih organizacijah izvolili enega kandidata. Tako bo za občinsko volilno konferenco izvoljenih 70 delegatov iz delovnih organizacij, konference pa naj bi se udeležili tudi člani občinskega sindikalnega sveta ter nadzornega odbora ter člani medobčinskih odborov sindikatov posameznih dejavnosti. Tako bo volilna konferenca, ki bo po sklepu predsedstva tudi druga konferenca konjiških sindikatov, štela več kot sto udeležencev.

Na volilni konferenci bodo razpravljali o gradivu za kongres, razen tega pa tudi o analizi poslovanja delovnih organizacij v letošnjem prvem polletju, o političnih pripravah za združitev zdravstvenega zavarovanja delavcev in kmetov v enotno rizično skupnost, o pripravah na referendum o uvedbi krajevnega samoprispevka za šolstvo, prosveto in komunalno dejavnost ter o pripravi občnih zborov osnovnih sindikalnih organizacij. Predsedstvo je tudi sklenilo imenovati posebne komisije, ki naj bi pripravile potrebno gradivo za razpravo.

Ko je predsedstvo obravnavalo teze za kongres slovenskih sindikatov, se je zavzelo, da bi jih v nekaterih poglavjih razširili, predvsem pa jasneje izpovedali zahteve sindikatov. Tako bi se moral po mnenju udeležencev razširjene seje predsedstva konjiških sindikatov VIII. kongres zavzeti za to, da se povečajo sredstva za družbeni standard. Mnogi podatki namreč izpričujejo, da pri investicijah v družbeni standard močno zaostajamo. Prav premajhna skrb za hitrejšo rast družbenega standarda pa povečuje socialne razlike, preprečuje, da bi hitreje in učinkoviteje dvigali življenjsko raven zlasti delavcev z nižjimi osebnimi dohodki. Udeleženci posveta so tudi menili, da bi morali sindikati bolj poudariti pomen iznajditeljstva in uvajanja sodobne tehnologije, vso podporo pa je dalo predsedstvo konjiškega sindikalnega sveta tistemu delu tez za kongres, ki govore o splošnem, strokovnem in družbeno-ekonomskem izobraževanju delavcev in članov družbeno-političnih organizacij ter samoupravnih organov.

V. L.

NI VEČ ČASA ZA ODLAŠANJE

Predsedstvo sindikalne organizacije v TGA »Boris Kidrič« Kidričevo zahteva, naj samoupravni organi pospešijo priprave na sprejem novega pravilnika o delitvi sredstev za osebne dohodke

Sindikalna organizacija v Tovarni glinice in aluminija „Boris Kidrič“ v Kidričevem je v zadnjem času posvečala največ pozornosti sistematizaciji delovnih mest ter sprejemu nove organizacije podjetja. Čeprav so se priprave na novo sistematizacijo delovnih mest in tudi na uvedbo nove organizacije podjetja precej zavlekle, so sedaj rešitve že toliko izoblikovane, da jih bodo lahko začeli uresničevati. S tem pa je seveda tesno povezano tudi vprašanje nagrajevanja v podjetju. Na seji predsedstva sindikalne organizacije v TGA „Boris Kidrič“ je bilo zato, razumljivo, največ govora prav o spremembah pravilnika o delitvi osebnih dohodkov, ki je po mnenju kolektiva in vodstva sindikalne organizacije najbolj pereče vprašanje. Predsedstvo sindikalne organizacije je opozorilo samoupravne organe, da je treba pospešiti pripravo novega pravilnika o delitvi osebnih dohodkov, saj bi lahko odlašanje povzročilo neprecenljivo škodo, zlasti kar zadeva odnose v podjetju.

Predsedstvo sindikalne organizacije TGA Boris Kidrič je tudi sklenilo, naj bi takoj zatem, ko bo osnutek novega pravilnika predložen v razpravo samoupravnim organom in kolektivu, organizacije sindikata v temeljnih organizacijah združenega dela organizirale široko javno razpravo o osnutku tega dokumenta. V tej razpravi naj bi ocenili predvsem to, kako novi pravilnik o nagrajevanju pospešuje prizadevanja posameznikov za uresničevanje sprejetega razvojnega programa podjetja ter za uresničevanje sprejetih stabilizacijskih ukrepov.

M. F.

mesokombinat
pp
perutnina·ptuj

Konferenca sindikata Kombinata PERUTNINA PTUJ čestita občanom občine Ptuj za občinski praznik 8. avgust in jim želi še veliko delovnih uspehov!

Pravna posvetovalnica DE

VPRAŠANJE:

Zaposlena sem v manjši delovni organizaciji na delovnem mestu administratorke. Pri nas je zaposlen tudi delavec, ki v popoldanskem času opravlja obrt in za katero zahteva od mene, da mu v delovnem času opravljam različna dela – pisanje dopisov, računov, itd. Včasih sem mu za uslugo kaj napravila, vendar se je to prepogosto ponavljalo, zato sem pred kratkim odklonila, da bi v svojem delovnem času opravljala povsem privatne zadeve svojega sodelavca. Zaradi odklonitve dela – ponavljam, povsem privatnega značaja – me je zatožil direktorju in sem že naslednji dan prejela odločbo o opominu, češ da sem kršila svojo delovno dolžnost. Zanima me, ali lahko za to dobim opomin in ali naj proti njemu sprožim postopek?

B. A. – Ljubljana

ODGOVOR:

Ali boste kateremu od svojih sodelavcev naredili uslugo in mu kakršnokoli privatno stvar natipkali ali ne, je prepuščeno vaši dobri volji. Nihče vas k temu ne bi smel siliti ali od vas karkoli takšnega zahtevati. Nekaj drugega je, če gre za delo v zvezi s poslovanjem vaše delovne organizacije. Prav gotovo imate v pravilniku ali statutu vaše delovne organizacije točno določeno, katera dela in dolžnosti sodijo na določeno delovno mesto. Prav gotovo pisanje privatnih pisem in drugo ne more soditi v delovno dolžnost vašega delovnega mesta. Zato je bila povsem neutemeljena zahteva vašega sodelavca in tudi vašega direktorja, da pišete med delovnim časom – ali po njem – privatna pisma, zato ste tudi povsem upravičeno to zahtevo zavrnili. Nikakor vas za to ne bi smeli kaznovati, saj je več kot očitno, da ne gre za kršitev nobene vaše delovne dolžnosti. Za kaznovanje ni osnove niti v zakonitih predpisih niti ne v vašem statutu oziroma v drugem samoupravnem aktu. Zato vam svetujemo, da se pritožite na sklep o opominu, če pa bi bila pritožba negativno rešena, lahko vložite, če ste s kaznijo zelo prizadeti, tudi tožbo pred rednim sodiščem. Odločba o kazni je nezakonita ne le zato, ker ste odklonili narediti nekaj, kar ni v zvezi z vašimi delovnimi dolžnostmi, temveč tudi zato, ker zadeve ni obravnaval noben kolektivni samoupravni organ, ker sploh ni bil uveden postopek za ugotavljanje kršitev delovnih dolžnosti v smislu zakonitih določil, temveč vam jo je izdal direktor, brez postopka in sklepa pristojnega organa.

MIRJANA LIPUŽIČ

KUPON DE — Pravna posvetovalnica

BORCEM IN AKTIVISTOM NOB – DELOVNIM LJUDEM IN OBČANOM OBČINE PTUJ

Iskreno čestitamo za praznik občine Ptuj — 8. AVGUST 1942—1972 — in jim želimo mnogo osebne sreče ter delovnih uspehov na vseh področjih njihovega vsakodnevnega ustvarjalnega dela.

SKUPŠČINA OBČINE PTUJ
OBČINSKA KONFERENCA ZKS PTUJ
OBČINSKA KONFERENCA SZDL PTUJ
OBČINSKI SVET ZSS PTUJ
OBČINSKI ODBOR ZZB NOV PTUJ
OBČINSKA KONFERENCA ZMS PTUJ
SVET KRAJEVNE SKUPNOSTI ROGOZNICA
KRAJEVNA ORGANIZACIJA ZKS ROGOZNICA
KRAJEVNA KONFERENCA SZDL ROGOZNICA
KRAJEVNA ORGANIZACIJA ZZB NOV ROGOZNICA
AKTIV ZMS »FRANC KRAMBERGER« ROGOZNICA
AKTIV ZMS PODVINCE
AKTIV ZMS SPODNJI VELOVLAK

Ob letošnjem občinskem prazniku mineva 30 let, odkar je bila ustanovljena slovenskogoriška — Lackova četa in odkar je tudi v poslednjem boju s fašističnim okupatorjem junaško izkrvavela ob Pesnici blizu Mostja.
Udeležimo se polnoštevilno prireditev v počastitev občinskega praznika v Ptuju, Rogoznici in v Novi vasi pri Ptuju ter z našo udeležbo počastimo spomin na velike napore in pogum, trpljenje in junaštvo borcev slovenskogoriške čete ter njenih zvestih sodelavcev.

PREDKONGRESNA DEJAVNOST V KRANJSKI OBČINI

Osnovne organizacije – nosilke priprav

Tako kot v drugih gorenjskih občinah, so se tudi v Kranju zavzeli za to, da morajo v predkongresnem obdobju postati osnovne organizacije sindikata programske usmerjevalke priprav na jesenski kongres slovenskih sindikatov. Potemtakem bodo osnovne organizacije ob organizacijski pomoči občinskega sindikalnega sveta nosilke predkongresnih priprav v delovnih organizacijah kranjske občine.

O predkongresni aktivnosti, ki bo dobila svojo pravo delovno podobo v začetku septembra, je najprej razpravljalo predsedstvo občinskega sindikalnega sveta. Potem ko je v celoti sprejelo sklepe organizacijsko kadrovske komisije pri RS ZSS in republiškega sveta ZSS o pripravah na VIII. kongres slovenskih sindikatov, je pripravilo program široke in bogate predkongresne dejavnosti sindikatov v delovnih organizacijah. Na predsedstvu so se tudi dogovorili, da bodo predsednike in tajnike izvršnih odborov osnovnih organizacij sindikata seznanili z gradivom republiškega sveta ZSS na celodnevnem seminarju, ki ga bodo po posameznih dejavnostih pripravili predvidoma v dneh od 3. do 5. septembra.

V delovnih organizacijah kranjske občine bodo pripravili sedem volilnih konferenc. Za štiri največje delovne organizacije (Iskra – Elektromehanika, Tekstilindus, Sava in Planika) bodo organizirali samostojne volilne konference, skupne volilne konference pa bodo pripravili za manjše delovne organizacije s področja industrije, kmetijstva in gradbeništva, področja prometa, zvez in storitvenih dejavnosti ter s področja družbenih dejavnosti. Do 15. septembra bodo opravili voliteve elektorjev, do 20. septembra pa mora biti po sklepu predsedstva ObSS sklicana volilna konferenca za osnovne organizacije sindikata s področja industrije, razen Iskre-Elektromehanike, Save, Planike, Tekstilindusa in konfekcije Triglav in za osnovne organizacije sindikata kmetijstva in gradbeništva.

Predsedstvo je sprejelo tudi „vozni red“ razprav o kongresnem gradivu. Po njem naj bi v osnovnih organizacijah sindikata potekale od 15. septembra do 15. oktobra, na občinskih odborih od 15. do 20. oktobra in naposled 25. oktobra na občinskem sindikalnem svetu. V oktobru bodo organizirali razgovor z delegati in se dogovorili o njihovih prispevkih pri delu kongresa.

Delovne organizacije kranjske občine bo na VIII. kongresu ZSS predstavljalo 16 delegatov. Po posameznih panogah bo na kongresu sodelovalo 9 delegatov s področja industrije, storitveno in družbeno dejavnost bosta zastopala 2 delegata, kmetijstvo, gradbeništvo ter promet in zveze pa po 1 delegat. Predsedstvo ObSS je opozorilo delovne organizacije, naj v pripravah na volilne konference dosledno upoštevajo sklepe II. konference jugoslovanskih sindikatov, po katerih mora biti med delegati zastopanih najmanj 50 % neposrednih proizvajalcev. Obenem bodo zagotovili, da bo za delegate izvoljeno najmanj 42 % žena in 25 % mladih.

Na volilnih konferencah bodo posvetili posebno pozornost aktualnim družbenoekonomskim gibanjem v federaciji, republiki in še posebej v občini. V razpravah o kongresnem gradivu bodo v delovnih organizacijah ocenili dosedanji razvoj samoupravljanja in vpliv sindikatov nanj. Posebno mesto v razpravah bo dobilo tudi gospodarjenje ter uresničevanje samoupravnih sporazumov o delitvi dohodka in osebnih dohodkov. Volilne konference naj bi torej tudi v delovnih organizacijah kranjske občine pomenile temeljit in odprt razgovor o dosedanjem razvoju samoupravljanja.

—iv

MIMOGREDE S SLAVKOM OŽBOLTOM, PREDSEDNIKOM MARIBORSKIH SINDIKATOV

OD TEMELJEV K STREHI

V osnovnih sindikalnih organizacijah mariborske občine že teče razprava o novem pokojninskem in invalidskem zavarovanju ● Zakaj mariborski sindikati zahtevajo, naj bi kongres slovenskih sindikatov še posebno skrbno obravnaval uresničevanje ustavnih dopolnil in nadaljnji razvoj sistema družbenega dogovarjanja in samoupravnega sporazumevanja o delitvi dohodkov in osebnih dohodkov ● Članstvo sindikata naj samo predlaga in voli nove člane RS ZSS

Čeprav letošnje poletje živega srebra ne potiska tako visoko kot druga leta, je vseeno precej vroče. Vroče in razburljivo hkrati v tem smislu, da je povsod – tudi v sindikatih – ravno v teh dneh treba bodisi začeti ali pa zaključiti z vrsto akcij, ki naj bi pripomogle k učinkovitim in vsestranskim pripravam na novemberski kongres, k pravočasni vključitvi v javno razpravo o reformi pokojninskega in invalidskega sistema, k mobilizaciji delovnih skupnostih in vseh družbenih dejavnikov za kar najhitrejše uveljavljanje ustavnih dopolnil.

„Kako se s temi in še drugimi nalogami spoprijemate v mariborskih sindikatih? Se počitniški čas kaj pozna pri intenzivnosti dela?“ smo naravnost zastavili vprašanje predsedniku mariborskih sindikatov Slavku Ožboltu.

„Zavoljo dopustov se je intenzivnost našega dela resda malce zmanjšala, vendar v tem ne vidim nobenega greha. Najnujnejše smo namreč rešili oziroma uredili še pred počitnicami, tako da o bistvenih zadevah že začenja razprava po osnovnih sindikalnih organizacijah,“ je odvrnil tovariš Ožbolt, ki bo še lahko prebral te vrstice, preden bo tudi sam odšel na dopust.

„Bodimo nekoliko bolj razumljivi; za kakšne bistvene zadeve gre?“ smo vrtali naprej.

„Po osnovnih sindikalnih organizacijah, denimo, že teče razprava o novi ureditvi pokojninskega in invalidskega zavarovanja. Problematika je pač dovolj aktualna, da ne le lahko, temveč celo mora pritegniti slehernega zaposlenega. Zavoljo dopustov imamo pri tem tudi težave, vendar sem prepričan, da bo razprava sklenjena v predvidenem roku. Rekel bi še, da je rok izrazito kratek, čas za razpravo pa – spet zavoljo počitnic – skrajno neprimerno izbran.“

„Kaj pa priprave na bližnji kongres slovenskih sindikatov?“

„Menim, da bomo tudi glede tega že v štirinajstih dneh lahko začeli z razpravo po osnovnih sindikalnih organizacijah. To pomeni, da so zvečine že zaključene organizacijske, vsebinske, kadrovske in druge priprave, ki so jih morali opraviti bodisi občinski svet, bodisi strokovni odbori prej, preden se sploh lahko začne razprava po kolektivih. Najvažnejše izmed vsega so gotovo vsebinske in kadrovske priprave na kongres. Zato o teh dveh skupinah vprašanj nekaj več.

Prepričan sem, da od kongresa ne moremo pričakovati, da bodo zaradi njegovih sklepov čez noč razrešena različna vprašanja, ki tako ali drugače pretresajo našo družbo. Trdim pa, da bi kongres le moral pomeniti neke vrste prelomnico v našem delu, mejnik v učinkovitosti delovanja sindikatov. Če naj bi to dosegli, mora kongres jasno in glasno povedati, da v naši družbi obstajajo gibanja in procesi, za katerimi trdno stojimo, obenem pa zahtevamo, da nas podprejo tudi drugi družbeni dejavniki. Omenil bi le problematiko uresničevanja ustavnih dopolnil in zadeve v zvezi z družbenim dogovarjanjem in samoupravnim sporazumevanjem o delitvi dohodka in osebnih dohodkov.

Poglejte samo, kako je z uveljavljanjem ustavnih dopolnil v praksi! Kjerkoli so se že poglobili v te zadeve, so to storili na pobudo in zahtevo sindikatov ali Zveze komunistov. Vsi drugi, ki bi tudi morali pomagati, stoje ob strani in čakajo, češ da gre zgolj za politično akcijo, za katero ostaja še dovolj časa. Tako pa ne more iti več naprej; ne moremo se več sprijaznjevati s pasivnostjo preostalih družbenih dejavnikov. Skratka, glede vsega tega bi moral kongres izoblikovati odločno stališče, sindikalne organizacije na vseh ravneh pa potem pri tem stališču vztrajati in zahtevati tudi ustrezne sankcije.

Kot vsebinsko vprašanje sem omenil tudi družbeno dogovarjanje in samoupravno sporazumevanje o delitvi dohodka in osebnih dohodkov. V sindikatih smo enotnega mnenja, da je že bila ustvarjena solidna osnova in da moramo na njej graditi naprej. Veliko smo govorili tudi o tem, kaj naj bi v tem sistemu najprej popravili in kako naj bi to storili. Preden pa bi na kongresu sprejeli dokončen dogovor in sklepe, je prav, da o teh zadevah spregovori tudi naše članstvo.

V zvezi s kadrovskimi pripravami na bližnji kongres pa smo se v mariborskih sindikatih odločili za nekoliko drugačen pristop kot drugod po Sloveniji. Ker menimo, da naše republike ni mogoče „razparcelirati“ na občine zgolj po upravno politični ureditvi in ne upoštevaje vsega drugega, smo mariborski sindikati skupaj s sindikalnimi sveti iz širšega območja – iz Ptuja, Slovenske Bistrice, Lenarta v Slovenskih Goricah in Ormoža – pripravili poseben regionalni razgovor zgolj o teh zadevah. Na tem posvetu je bilo izraženo enotno mnenje, naj v republiški svet kandidirajo dejansko razgledani in dela voljni sindikalni delavci, ki bi jih – upoštevaje značaj dejavnosti, sestav zaposlenih in še druge strukturne aspekte – predlagalo in praktično izvolilo že članstvo osnovnih sindikalnih organizacij.

–mG

STIKI S TUJINO

Z delegacijo luških delavcev v Italijo

Na povabilo sindikata luških delavcev Italije se je ob koncu junija mudila pri naših sosedih delegacija zveznega odbora sindikata delavcev v prometu in zvezah Jugoslavije. Delegacijo je vodil predsednik RO sindikata delavcev v prometu in zvezah Slovenije Andrej Grahor, ki bo v petih zaporednih prispevkih opisal nekatere svoje vtise s te poti.

V Genovo smo prispeli iz Neaplja z vlakom v sredo zvečer, po celodnevni naporni vožnji. Od začetka mesta do centralne postaje smo se vozili več kot pol ure. Kasneje so nam pojasnili, da se je mesto raztegnilo že na 37 km morske obale, le na dveh mestih si je našlo pot dalj od morja, sicer pa je stisnjeno med morje in hrib, na katerega ponekod počasi pleza. Ta posebna lega – v nekaterih značilnostih podobna naši Reki – je v marsičem tudi problem obstoja in razvoja luke. Iz razvojnih načrtov smo videli, da nameravajo obsežnemu hribu odrezati ves vrhnji del, da bi v morju, globokem tudi do 30 m, nasuli nove pomole in tako omogočili nadaljnji razvoj luke. Na podoben način je nastal dolg pomol, skoraj bi rekel polotok, ki ga ima obiskovalec za luško napravo, pa je v resnici mestno letališče. Tako lahko z motornega čolna na nekaj metrov gledaš, kako sredi morja drvi po več kilometrov daleč ogromno potniško letalo, preden vzleti ali ko pristaja. Majhna pomota bi pomenila neprostovoljno kopel s tragičnimi posledicami za potnike in posadko. Ni čudno, da smo tudi mi slišali odmeve očitno še vedno razgrete razprave, ali naj to letališče prevzame luka in ga uporabi za luški promet, ki bi prinesel velike denarje, letališče pa jih izgublja, ali pa je sedanja rešitev edino pravilna, za mesto nujna.

Luški promet Genove je za naše pojme ogromen, saj je lani dosegel kakih 57 milijonov ton. Od tega pa je približno 36 milijonov ton nafte! Ob obali smo videli tanker, za katerega so nam trdili, da je prepeljal 360.000 ton nafte. Videli smo tudi otoček – črpalno napravo, ki je na globini 50 m in lahko sprejema tankerje do skoraj 600.000 ton nosilnosti. Seveda je tudi rafinerija, ki to nafto predeluje. Ob obali je tudi ogromna železarna, ki dobiva rudo po morju, njeni tovori, ki jih prekrcava sama, dosegajo več milijonov ton. Tako pridemo nazadnje do podatka, da ima genovska luka le 7 milijonov ton generalnega tovora, torej industrijskega blaga, sadja itd. To pa je le, približno dvakrat več, kot ga ima naša Reka. Vendar je na nas naredilo prav poslovanje s tem tovorom največji vtis. V minulem letu so imeli več kot 121.000 operacij s kontejnerji, od tega jih je šlo na ladjo ali z ladje dobrih 90.000. Če vemo, da vsebuje kontejner 30 do 40 ton tovora, da potrebuje luška mehanizacija poprečno tri minute, da en kontejner natovori na ladjo, drugega pa z nje na kamion, nam je jasno, da gre za tehnološko revolucijo ogromnega pomena. Videli smo dva ogromna kontejnerska terminala, videli smo, kako je manj kot deset delavcev ob minimalnih naporih nakrcavalo in hkrati izkrcavalo kontejnersko ladjo s tempom 900 ton blaga na uro, videli smo, kako je poseben stroj pobiral kontejnerje, ki so prišli z ladje, ter jih zlagal dobesedno kot škatlice za vžigalice – po tri v višino, po tri v širino, po deset v dolžino... Videli smo, da ima ameriško podjetje Sea-Land enega od terminalov praktično le zase. Vsak od njihovih kontejnerjev je na avtoprikolici, ki jo je mogoče takoj priključiti na vlačilec, torej odpeljati kamorkoli. Gre za tehnologijo, ki vsakemu kontejnerju v trenutku, ko je izkrcan, že oskrbi „kolesa“ in s tem pospeši dostavo blaga. Seveda to zahteva ne le mnogo kontejnerjev, temveč tudi mnogo prikolic s potrebno nosilnostjo 30 ali 40 ton. Na prikolicah smo lahko videli številke, kot je 24.682 – gre torej za ogromno količino vozil, ki se res lahko izplača le, če se vrti ob ogromnih centraliziranih lukah za kontejnerje.

Pripovedovali so nam o tekmi Genove in Marseilla; katera od teh dveh, skoraj sosednjih luk bo tista izbrana luka, v katero bodo iz ZDA prihajale kontejnerske ladje. Morda se bosta obdržali obe, za tretjo kontejnersko luko v Sredozemlju pa zlepa ne bo prostora. Pa tudi ti dve luki imata prav zaradi „majhnega obsega“ prometa že danes velike težave v primerjavi s severnoevropskimi lukami, ki zavoljo še večje hitrosti kontejnerskega prometa črpajo tovor celo iz neposrednega zaledja Genove, denimo, iz 150 km oddaljenega Milana. V nekem razgovoru smo slišali, da gre letno 4.000 vlakov kontejnerjev na sever. Očitno gre za prometno revolucijo, ki jo že čuti tudi naša proizvodnja, naš izvoz in ne nazadnje naš luški, železniški in cestni promet. Ob tem je tudi za nas zanimivo, da ima Genova le 36 % prometa z zaledjem po železnici, preostali promet pa poteka predvsem po cestah. Izza Genove sta industrijski področji Milana in Torina, tudi okolica Genove je industrijska, čeprav mesto samo zaradi pomanjkanja prostora izgublja industrijo in zato tudi po številu prebivalstva stagnira. Velik promet pa kljub dokajšnji zagati s prostorom omogoča obsežne investicije, tako je nad celotno luko dvignjena na stebre avto cesta, ki omogoča dovoz s kamioni neposredno na tisti pomol, ob katerem je privezana ladja.

Vendar je iz razgovorov vela negotovost. Obsežne nove investicije so sicer že začeli, toda vse je odvisno le od centralnih fondov, od centralnih odločitev, od centralnih organov – tudi luška oblast, ki je sicer dokaj reprezentativno sestavljena in je do neke mere odraz avtonomije gospodarskih interesov in zastopstva delavcev, lahko le načrtuje, predlaga in upa. Za ponazoritev: oblast vodi predsednik, ki ga imenuje predsednik republike z dekretom, potem ko ga izbere ministrski svet na predlog ministra za pomorstvo... To je sistem centraliziranega odločanja, ki si ga lahko predstavlja le tisti, ki iz zgodovine ve, da je v predvojni Jugoslaviji vsak železničar dobil dekret kralja Aleksandra.

Seveda smo ob tem razmišljali o naših domačih možnostih in razmerah: ali smo sposobni za konkurenco ali le za vključevanje v eno od velikih kontejnerskih luk?

POJEM ŠIROKE IZBIRE, SOLIDNE POSTREŽBE, ZMERNIH CEN, POJEM DOBREGA NAKUPA

TRGOVSKO PODJETJE
N nama
LJUBLJANA

KOMENTATORJEV STOLPEC

Zastoj v gradbeništvu?

Stabilizacijski ukrepi, s pomočjo katerih si prizadevamo zmanjšati obseg investicij, so že začeli vplivati na dejavnost v gradbeništvu. Podjetja sicer dokončujejo kar za dobro tretjino del iz lanskega oziroma prejšnjih let, vendar kažejo podatki biroja gradbeništva Slovenije, da poteka pridobivanje novih del v primerjavi s prejšnjimi leti dokaj počasi in v skromnem obsegu, kar opozarja na zmanjševanje povpraševanja po gradbenih delih. Iz tiska so skoraj povsem izginili razpisi novih investicij za oddajo gradbenih del, nekateri investitorji pa so celo konzervirali objekte, ki so jih začeli graditi. Projektivne organizacije, ki nedvomno najprej začutijo, kakšne so razmere v gradbeništvu, tožijo, da jim zmanjkuje sprotnih naročil, kaj šele za vnaprej. Na zmanjšanje letošnjih investicij je zlasti močno vplival obvezen polog 30-odstotnega depozita od vrednosti gradenj. Ta ukrep, ki je občutno prizadel šolstvo, otroško varstvo, raziskovalno dejavnost in trgovino, smo končno le odpravili.

Sorazmerno najbolj so v Sloveniji zaposlena podjetja za nizke gradnje – največ pri gradnji avto cest – in tista gradbena podjetja, ki gradijo za prodajo na trgu, denimo stanovanja, tovarniške prostore, garaže itd. Dovolj naročil imajo tudi montažno-instalacijska podjetja ter podjetja za zaključna dela, ker je teh zmogljivosti vedno primanjkovalo. Podobna ugotovitev velja tudi za proizvodnjo gradbenih materialov. Skratka: restrikcije investicij so za zdaj najbolj prizadele projektante in gradbeno operativo visokih industrijskih gradenj. Oboji še vedno nimajo prave predstave, kako močno bodo vplivali na njihovo proizvodnjo že sprejeti ukrepi, vendar pa se boje, da ne bodo gradbeništva pripeljali spet v drugo skrajnost, to je v ukinitev ali v premočno okrnitev nujno potrebnega stalnega jedra gradbenih podjetij, ki so zdaj sposobna sprejemati tudi zelo velika naročila.

Na gradbenem tržišču vlada torej nejasnost glede perspektive, dokajšnja neenotnost, v boju za njihov obstoj pa smo priče tudi pojavom nelojalne konkurence. Kljub takšnim razmeram je še vedno čutiti pomanjkanje gradbenega materiala, ker zlasti zasebna stanovanjska gradnja zelo naglo narašča.

Kje je izhod iz zastoja v slovenskem gradbeništvu? Kako zaposliti njegove zmogljivosti, da bi še naprej gospodarilo rentabilno?

Odgovor na to vprašanje nam daje podatek, da so gradbena podjetja Jugoslavije lani v tujini opravila za 312 milijonov dolarjev gradbeno-investicijskih del. Delež slovenskih podjetij pri teh delih pa znaša le 8 %. Slovenska gradbena podjetja se bodo torej morala bolj kot doslej zanimati za delo v tujini, če se žele izogniti izgubam, ki jim grozijo doma zavoljo omejevanja investicij.

V. B.

● KAKO SI V REPUBLIŠKI GOSPODARSKI ZBORNICI ZAMIŠLJAJO DAVČNO REFORMO

TISKOVNA KONFERENCA

Obdavčimo predvsem dobiček

Na tiskovni konferenci Gospodarske zbornice Slovenije sta njen predsednik Leopold Krese in Lado Rupnik, vodja ekonomsko-finančne službe, seznanila novinarje z obsežno študijo pod naslovom „Reforma obdavčitve v gospodarstvu", ki so jo pripravili zbornični strokovnjaki kot prispevek te institucije k zasnovi bodočega davčnega sistema pri nas.

„V svojih stališčih o problematiki gospodarskega sistema in gospodarskih gibanj smo že v minulih letih opozarjali na nujnost obsežne in temeljite davčne reforme, ki naj gospodarstvu zniža pretirano obremenjevanje njegovih poslovnih stroškov z družbenimi dajatvami. Vendar so razmere za takšno reformo zavoljo različnih okoliščin le počasi dozorevale," je med drugim povedal Leopold Krese.

„Šele ustavni amandmaji pomenijo prelomnico, saj so uveljavili vrsto načel, ki terjajo korenito reformo tudi v sistemu obdavčitve gospodarstva."

Lado Rupnik, vodja ekonomsko finančne službe pri republiški gospodarski zbornici, je novinarjem podrobneje obrazložil pomen študije in kaj naj bi z davčno reformo gospodarstvo pridobilo iziroma izgubilo. Predvsem je po besedah Lada Rupnika potrebno naš davčni sistem bolj prilagoditi tržnemu gospodarstvu in ga osvoboditi sedanjega fiskalnega značaja. Prav zavoljo tega v republiški gospodarski zbornici želijo, da bi o obširnem gradivu, v katerem je obdelana problematika 218 večjih slovenskih delovnih organizacij, obširno razpravljali – in to skupaj s predlogi, ki jih je pripravil izvršni svet Skupščine SR Slovenije. Mimogrede povedano, v zbornici s predlogi izvršnega sveta še niso seznanjeni, zato tudi na tiskovni konferenci niso mogli povedati, v čem se razlikujejo od zborničnih. Očitno pa jim je skupno to, je dejal Lado Rupnik, da se oboji zavzemajo za odpravo zgolj fiskalnega značaja davčnega sistema.

Študija „Reforme obdavčitve v gospodarstvu" je rezultat dolgotrajnega analitičnega dela, saj je v njej obdelanih nekaj desetin milijonov podatkov. „Najpomembnejša značilnost sedanjega sistema družbenih dajatev gospodarstva je v gradivu označena kot pretirano visoka obremenitev poslovnih stroškov. Naj navedem samo podatek, da kar 85 odstotkov sedanjih dajatev gospodarstva nima nobene zveze z njegovim poslovnim uspehom. To pa povzroča tudi nenormalno razporeditev davčnih bremen, saj so bolj obremenjene tiste panoge in podjetja, ki so v neugodnem položaju, relativno manj pa panoge in podjetja z dobrimi poslovnimi rezultati," je še pristavil Lado Rupnik.

Seveda pa vpliva obdavčitve na stroške poslovanja ne bo mogoče odpraviti drugače, kot da se težišče obdavčitve prenese na poslovni rezultat, ki ga izraža dobiček podjetja. Dobiček podjetja naj bi bil po zborničnem predlogu obdavčen z enim samim davkom, razen tega pa bi kazalo uvesti še posebno progresivno obdavčitev osebnih dohodkov in skupne porabe.

Davčno reformo bo možno izvesti šele tedaj, ko bo o bistvenih sestavinah bodočega davčnega sistema doseženo medrepubliško soglasje in ko bodo sprejete enotne sistemske rešitve.

Konkretna višina davčnih stopenj, višina posameznih odbitkov in olajšav, formalni nazivi posameznih davčno-tehničnih kategorij in druga davčno tehnična vprašanja pa naj bi ostala v izključni pristojnosti republik. Seveda pa se morajo republike dovolj trdno sporazumeti, da ne bodo s posameznimi na videz tehničnimi rešitvami neupravičeno protežirale ali diskriminirale posameznih podjetij ter s tem ogrožale enotnosti trga. O teh vprašanjih bo – po besedah Leopolda Kreseta vsekakor treba na podlagi medrepubliških dogovorov na ravni federacije ustanoviti poseben arbitražni svet, ki bo razreševal spore, ki bi nastali zavoljo tega, ker bi republiška davčna zakonodaja ogrožala enotnost tržišča.

M. Ž.

Rdeča luč na železnici

Če se razmere ne izboljšajo, bodo slovenske in istrske železnice zaključile poslovno leto z več kot stomilijonsko izgubo

(Nadaljevanje s 1. strani)

do konca letošnjega maja ni bistveno zmanjšalo v primerjavi z lanskimi gibanji.

Ob sicer problematični poslovnosti je razveseljivo tudi to, da je bila ob koncu maja vrednost celotnega dohodka osnovne dejavnosti za 12 % večja kot lani, vendar je kljub temu še vedno za 6,5 % pod načrtovanimi pričakovanji. Že enoodstotno zmanjšanje dela pomeni pri združenem podjetju za 13 milijonov dinarjev manjši celotni dohodek osnovne dejavnosti!

K bliskovitemu naraščanju dohodkovnega primanjkljaja so v veliki meri pripomogli tudi čedalje večji transportni stroški. Analize kažejo, da dohodki transporta še zdaleč ne krijejo naraščajočih stroškov, ki so se samo v osnovni dejavnosti povečali v primerjavi z lanskim prvim petmesečnim obdobjem za okroglih 30 %. Spoznanje, da se stroški in osebni dohodki gibljejo nesorazmerno z opravljenim delom, ki je daleč pod pričakovanji, bo terjalo takojšnje ukrepanje v delovnih organizacijah združenega dela.

Na višino stroškov je precej vplivala povečana amortizacija, ki jo sicer še vedno obračunavajo po minimalnih stopnjah, vendar je v skupni poslovni izgubi soudeležena kar s 34 milijoni dinarjev ali s 55 %! Ne nazadnje pestijo slovensko železno cesto še mnoge druge „stroškovne tegobe". Letos so se občutno povečali stroški za premog (15 %), goriva za dizelsko vleko (11–15 %), skupni stroški vzdrževanja tovornih vozil, stroški skupne porabe potniških vozil (11 %), pogodbene obveznosti itd. Tako so bili skupni stroški ob koncu maja za 7,8 milijona dinarjev višji, kot je bilo poprečje prvih štirih letošnjih mesecev. Na izgubo dohodka pa so vplivali tudi vkalkulirani stroški investicijskega vzdrževanja osnovnih sredstev, ki so letos večji za 9 milijonov dinarjev.

SANACIJA JE NUJNA

Zaradi teh dejstev je bilo umevno pričakovati, da bo UO ZŽTP Ljubljana sprejel ukrepe za čimprejšnjo sanacijo. Sanacijo bodo hkrati izvedli v vseh svojih dejavnostih, seveda pa pričakujejo pomoč pristojnih republiških organov, predvsem pa kompenzacijo za izgube v potniškem in blagovnem prometu. Republiškemu izvršnemu svetu in gospodarski zbornici bodo poslali podrobno obrazložitev o težkem gospodarskem položaju z vso ustrezno dokumentacijo.

Več reda bo potrebno napraviti tudi na „domačem dvorišču", kot se je prejšnji petek zavzel eden od članov UO. Predvsem bo treba bolj izkoristiti notranje rezerve. Železničarji jih vidijo v boljših in kvalitetnejših prometnih storitvah in v večji delovni disciplini. Velikega pomena so tudi stroški, zlasti tisti, ki so neposredno odvisni od opravljenega dela. Po sprejetem sanacijskem načrtu bi jih sproti usklajevali z opravljenim delom, takojšnji posegi pa bodo poslej potrebni tudi pri operativnem usklajevanju voznih redov, odpravi nadurnega dela in drugo. Člani UO ZŽTP so bili enotni v ugotovitvi, da je treba spremljati stroške mesečno in ne kot doslej le periodično; analize pa morajo pripraviti vse poslovne enote od tehničnega do računsko-planskega sektorja. Okrepiti bo treba tudi izterjevalno službo, saj težak ekonomski položaj slovenskih in istrskih železnic povečuje precejšnja nelikvidnost, zlasti v transportnih podjetjih, čeprav te poslovne enote trenutno več terjajo kot dolgujejo. Vso skrb bodo v prihodnje posvetili tudi skrbnejšemu gospodarjenju z obratnimi sredstvi in z materialnimi zalogami. Za premostitev sedanjih težav bo brez dvoma nujna dobršna mera poslovnosti, ki ji doslej slovenski in istrski železničarji v „odmerjanju krivde" za nastali položaj niso bili kdove kako naklonjeni.

IVAN VIRNIK

V OBJEKTIVU

Kamnarji po industrijsko

Začetki „Industrije naravnega in umetnega kamna" iz Ljubljane segajo v obdobje pred drugo svetovno vojno. Takrat je bila to privatna delavnica, ki je v glavnem izdelovala le teraco plošče. Po osvoboditvi je v istih prostorih nastalo državno podjetje „Naravni in umetni kamen", ki pa je združevalo še „Kraške kamnolome", „Marmor" – Ljubljana in „Marmor" – Hotavlje. Leta 1950 so se zadnje tri enote odcepile in osamosvojile. Matično podjetje, ki je bilo do leta 1955 na prostoru sedanjega Gospodarskega razstavišča, se je preselilo v Moste in se preimenovalo v „Mineral".

Danes se podjetje, ki zaposluje skoraj 180 delavcev, ukvarja predvsem z dvema dejavnostima. Na eni strani razrezujejo in finalizirajo izdelke iz naravnega kamna, ki ga dobijo iz svojega kamnoloma Reštovo pri Metliki, in seveda iz marmorjev, ki jih dobivajo iz kamnolomov po vsej državi. Pred dvema letoma so zgradili novo halo in kupili nove moderne stroje. S tem so proizvodnjo naravnega kamna podvojili. Tako sedaj izdelajo in večinoma tudi sami montirajo več kot 45.000 kv. metrov marmornih plošč letno. Še vedno pa, tako pravijo pri „Mineralu", ne morejo slediti naročilom predvsem zaradi pomanjkanja opreme. Pred kratkim so večjo količino plošč izvozili tudi v Belgijo, kjer so s svojimi delavci „oblekli" sto metrov visoko stolpnico.

V drugem obratu izdelujejo iz umetnega kamna predvsem teraco plošče, navadne betonske plošče, pralne plošče in še vrsto drugih izdelkov, kot so stopnice, betonska okna, okenske police in okrasne posode. Samo teraco plošč najrazličnejših dimenzij in vzorcev izdelajo letno 120.000 kv. metrov.

V bližnji prihodnosti nameravajo kupiti dodatno opremo za predelavo naravnega kamna in zgraditi novo separacijo, kajti sedanja je že zastarela in predvsem premajhna za razširitev proizvodnje teraco plošč.

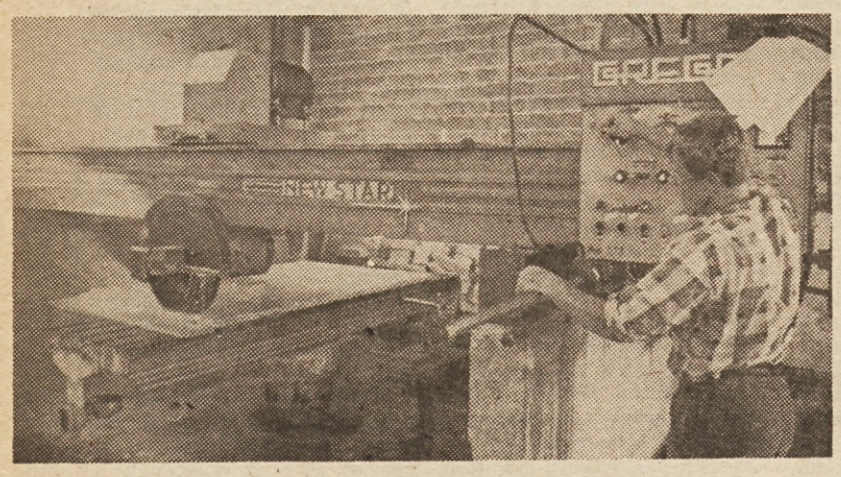

Velike marmorne bloke najprej razrežejo na plošče različnih debelin, potem pa z diamantno žago na željene oblike.

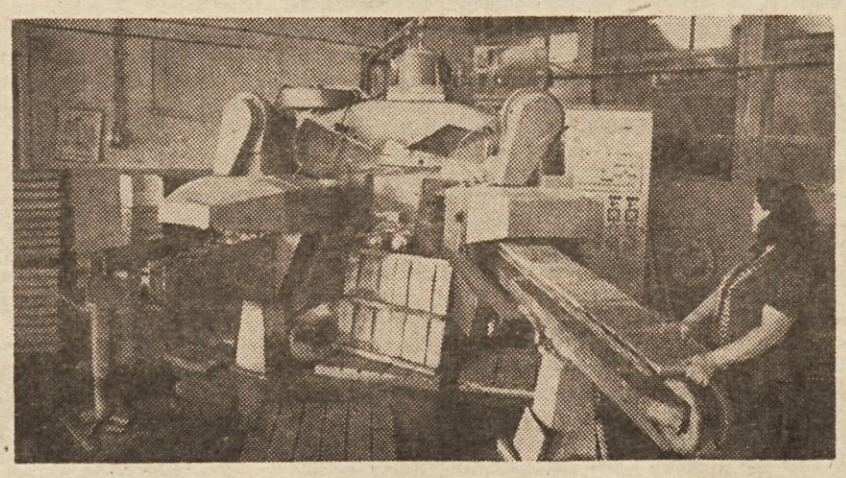

Teraco plošče naredijo z vibriranjem oziroma s stiskanjem peska različnih barv, potem pa jih na tem stroju izgladijo.

Veliko dvigalo z lahkoto prenaša tudi do 20 ton težke bloke marmorja, ki ga dobivajo iz vse države.

iz ljubljane v new york

Z letali Pan American boste potovali iz Ljubljane v New York najhitreje in najudobneje. Naša letala letijo vsak dan iz Londona, Frankfurta, Rima, Pariza, Amsterdama in Brusija.

Med poletom boste uživali razkošje največjega letala na svetu, našega 747. Vsi, ki so že potovali z našim 747 – bilo jih je več kot dva milijona – so bili navdušeni, ker so uživali med poletom: udobje, varnost in kuhinjo s svetovnimi specialitetami. Med poletom imate na voljo 12 zabavnih glasbenih programov in na izbiro dve filmski predstavi hkrati.

K rezervaciji vašega poleta sodijo v našo skrb še: rezervacije v hotelih, ogled mest, razni izleti in služba rent-a-car. Zagotovimo vam tudi rezervacije za potovanja do vseh mest v notranjosti Amerike.

V ameriških poslovalnicah Pan American vam naši rojaki iz ZDA lahko kupijo karto za polet v Ameriko; dostavimo vam jo v Jugoslavijo!

V vseh poslovalnicah JAT, turističnih agencijah ali neposredno pri nas boste zvedeli vse o naših posebnih, izletniških tarifah.

PAN AMERICAN, HOTEL SLAVIJA, SV. SAVE 9, 11000 BEOGRAD. TELEFON: (011) 411-484

Pan Am
letalska družba
z največjimi izkušnjami
na svetu

IZ RAZGOVORA Z DIREKTORJEM POSLOVNEGA ZDRUŽENJA ZA TRGOVINO LJUBLJANA LOJZETOM FORTUNO

Zamrznitev je lahko le začasna

Zamrznjene marže povzročajo, da se trgovina čedalje bolj utaplja v naraščajočih poslovnih stroških

Poslovno združenje za trgovino v Ljubljani, ki predstavlja interese dobršnega dela slovenske trgovine, je ob zadnjem odloku ZIS o sprostitvi cen upravičeno opozorilo na kršenje načel o prostem oblikovanju cen. Načela, ki so zajeta v zakonu o družbenem nadzorstvu nad cenami, sploh niso bila upoštevana v sprejetem odloku. Zato je upravičena bojazen, da bi zamrznjene marže utegnile še povečati poslovne stroške trgovskih delovnih organizacij, med katerimi mnoge že sedaj poslujejo na robu rentabilnosti.

„Zahtevali smo rešitev širokega spleta vprašanj, ki tarejo trgovino, vendar pa je, resnici na ljubo, zadnji odlok zvezne vlade o sprostitvi cen rešil samo nekatere probleme. Že od novembrske zamrznitve dalje smo vztrajali, da bi morala tako republiški kot zvezni prinesti ustrezne rešitve, ki bi zagotavljale normalne tokove v blagovnem prometu. Očitno je, da sedanji odlok skoraj v ničemer ne upošteva načel o oblikovanju cen, ki smo jih sprejeli z zakonom o družbenem nadzorstvu nad cenami. Z njimi bi v trgovini svobodno oblikovali cene za vse tiste izdelke, katerih cene se prosto oblikujejo že v proizvodnji. To pa nam, žal, ni uspelo," je v razgovoru povedal Lojze Fortuna, direktor poslovnega združenja za trgovino.

Slovenska trgovina se že dlje, zlasti pa po novembrski zamrznitvi cen, dobesedno utaplja v poslovnih stroških. K njihovemu skokovitemu porastu so največ prispevale zamrznjene marže v tistem absolutnem znesku, kot jih je ob koncu minulega leta „uzakonila" splošna zamrznitev cen. Zato trgovci tudi vztrajno zahtevajo odtalitev marž, ki jim čedalj bolj kopičijo poslovne stroške.

„Druga, nič manj senčna stran zveznega odloka o splošni zamrnitvi se odraža pri cenah za osnovna živila. Zamrznitev namreč preprečuje občinskim skupščinam, da bi oblikovale nove cene oziroma marže za promet s temi izdelki, čeprav to že nekaj časa terjajo povsem spremenjeni pogoji nabave. V trgovini se zavedamo, da mnoge delovne organizacije poslujejo na robu rentabilnosti, nekaterim pa grozijo velike poslovne izgube. Toda doslej še nismo dobili od pristojnih organov odgovora na vprašanje, kdo bo odgovoren za te posledice," razkriva trenutni položaj slovenske trgovine Lojze Fortuna.

Po njegovem mnenju občutno znižanje marž v prometu z blagom, katerega uravnavanje sodi v pristojnost federacije, vse bolj zaostruje rentabilnost poslovanja. Če bi trgovske delovne organizacije pri tem blagu – razumljivo tudi pri osnovnih živilih – izhajale zgolj iz ekonomskih motivov, bi morale promet s tem blagom že davno opustiti. Tega pa trgovina doslej še ni storila, saj ji tega ne dovoljuje odgovornost za oskrbo tržišča. S tem pa še zdaleč ni rečeno, da bo lahko še nekaj časa vzdržala take in podobne omejitve, saj je v prvi vrsti odgovorna za rentabilnost svojega poslovanja.

Trgovino bo težko prizadel tudi sporazum med bankami o povečanju obrestne mere od sedanjih 8 % na 12 %. Res je, da bodo s tem ukrepom doživele krepak udarec domala vse gospodarske panoge, vendar znatno manj boleče kot trgovina. Prezreti namreč ne kaže, da trgovske delovne organizacije danes krijejo s kratkoročnimi krediti skoraj dve tretjini svojih potreb po obratnih sredstvih. Kljub taki strukturi obratnih sredstev pa je trgovina še vedno izpostavljena bolj ali manj neupravičenim očitkom na račun visoke akumulativnosti, kot zagotavlja direktor ljubljanskega poslovnega združenja za trgovino.

Naposled se zastavlja tudi vprašanje obdavčitve razlike v ceni, dosežene v prometu na debelo in pri uvozu. Sedanji zaostreni pogoji poslovanja, ki jih spremljajo občutno nižje marže prav pri uvozu in v prometu na debelo – ter hkratno povečanje poslovnih stroškov, kažejo, da bodo trgovske delovne organizacije morale poslej plačevati davek po stopnji 18 % oziroma 60 %! Če bi do tega res prišlo, doseženi dohodek delovnih organizacij ne bi zadostoval niti za kritje poslovnih stroškov niti za osebne dohodke, kaj šele za kaj drugega.

–iv

V petek, 4. avgusta, so v Kranju odprli 22. Gorenjski sejem.

Nekaj dni pred otvoritvijo je direktor Gorenjskega sejam Alojz Okorn posredoval novinarjem nekaj podatkov o razstavljavcih, razstavnem prostoru, o nekaterih problemih in odgovarjal na različna kritična vprašanja. Iz podatkov in razgovora lahko povzamemo naslednje.

Letošnji Gorenjski sejem je že dvaindvajseti zapored. Torej je upravičil svoj obstoj tako kot največja gospodarska manifestacija na Gorenjskem kot tudi kot zelo obiskana družabna prireditev. Letošnji sejem je – kot vsi doslej – pretežno potrošniški. Je pa letos prvič v celoti v novih prostorih v Savskem logu. Letos razstavlja 308 podjetij, od tega 93 tujih iz dvanajstih držav, na 7.500 kv. metrih pokritega in 6.000 kv. metrih zunanjega prostora. Poleg tega je še 4.000 kv. metrov gostinskega in 1.500 kv. metrov prostora za zabavne parke. Posebnost letošnjega Gorenjskega sejma je poudarek kmetijski mehanizaciji, čeprav je bil že spomladanski sejem namenjen pretežno kmetijstvu. Pobuda organizatorjev in proizvajalcev pa je razumljiva, saj je zanimanje za kmetijske stroje med gorenjskimi kmetovalci zelo veliko. Razstavljavcev, predvsem tujih, bi bilo še znatno več, če bi bile naše zunanjetrgovinske razmere ugodnejše, oziroma če bi tujim razstavljavcem lahko zagotovili odkup eksponatov vsej v lanskem znesku, ki je znašal 50.000 dolarjev.

Kljub vsemu je sejem odprt. Razstavljeni predmeti se ponujajo. Večino jih lahko kupite takoj, in to z različnimi popusti. Organizatorji računajo, da bo obiskovalcev vsaj toliko kot lani – najmanj 165.000.

A. A.

ŠVICARJI V ISKRI

● Načrti Iskre, da v inozemstvu začne tudi s proizvodno dejavnostjo, so se uresničili z nakupom delnic družbe Perles

S švicarsko delniško družbo Perles Ag v Pietarlenu blizu Biela poslovno sodeluje Iskra že od leta 1962. Obe podjetji veže mednarodna kooperacijska pogodba o delitvi proizvodnega programa na področju električnega ročnega orodja. Tako izdeluje Iskra električno ročno orodje za Perles in Perles za Iskro, oba asortimenta pa se med seboj dopolnjujeta.

V družbi Perles je zaposlenih kakih 290 delavcev, njen delniški kapital znaša 1,5 milijona švicarskih frankov, nominalna vrednost delnic pa 1.000 frankov. Proizvodnja je sodobno organizirana in opremljena z modernimi napravami. Perles ima tudi zunanja predstavništva: proizvodno enoto betonskih vibratorjev v Barceloni v Španiji, trgovska predstavništva in servise pa v Milanu v Bruslju v Belgiji in v Freiburgu v ZRN. Letos planira Perles promet v vrednosti 26 milijonov švicarskih frankov. V začetku sodelovanja med obema partnerjema je znašala vrednost medsebojnih dobav četrt milijona, letos pa že pet milijonov švicarskih frankov. Po srednjeročni pogodbi pa naj bi se v letu 1975 obseg prodaje in nakupa povečal na 40 milijonov frankov. Razumljivo je, da je postalo medsebojno sodelovanje še precej bolj intenzivno in poglobljeno. Na predlog Perlesa sta zato sklenili kranjska tovarna Iskra Elektromehanika in Iskra Commerce kupiti to delniško družbo, ki jo tare izrazito pomanjkanje obratnega kapitala za nadaljnji intenzivni razvoj. Po večmesečnih pogajanjih, objektivni oceni celotnega premoženja v Švici in tujini ter pregledu finančnih možnosti za prihodnji razvoj je bila podpisana pogodba o nakupu večine delnic Perlesa, ki bo poslej deloval v okviru Iskrine zunanjetrgovinske dejavnosti, s postopnim vključevanjem naših strokovnjakov in vodstva.

Kaj pomeni nakup tega podjetja za Iskro? Iskra se bo s tem še hitreje približala cilju, da se v nekaj letih pridruži evropskim gigantom na področju elektrotehnične proizvodnje, s tem si je povečala možnosti za enakopravno vključevanje v mednarodno delitev dela.

R. N.

PROIZVODNO PODJETJE
Olga Meglič
62250 PTUJ
VOŠNJAKOVA UL. 6 — TELEFON: 062 77002, 77352

S PROIZVODNIMI DEJAVNOSTMI:

— Kovinska
— Kovinoplastika
— Pletarstvo — Šiba Rogoza
— Šiviljstvo

SE PRIPOROČA!

Vsem občanom občine Ptuj čestitamo za občinski praznik 8. avgust in jim želimo še veliko delovnih uspehov!

... v jugoslovanskih sindikatih

SLABI REZULTATI **ČRNA GORA**

Občinski sindikalni svet v Ivangradu je skupaj z občinsko konferenco Zveze komunistov in Konferenco Socialistične zveze razpravljal o gospodarskih gibanjih v tej občini. Na podlagi številnih podatkov so udeleženci skupne seje lahko ugotovili, da bilanca poslovanja, tako gospodarstva kot družbenih služb, v zadnjih nekaj letih ni vzpodbudna. Raven produktivnosti v gospodarstvu te občine je za 24 % nižja od produktivnosti dela v republiki Črni gori, stopnja odpisanosti osnovnih sredstev pa je večja za 5 odstotkov od poprečja.

Zavoljo te in drugih ugotovitev, so udeleženci skupne seje opozorili, da je treba na vsak način rekonstruirati zastarele industrijske kapacitete, zlasti pa proizvodnjo lesonita, vezanih plošč in opeke, ki pomeni glavno gospodarsko dejavnost te občine.

HRVAŠKA

Blokiran turizem

V Turistični zvezi Hrvaške ugotavljajo, da nerešena sistemska vprašanja na področju turističnih investicij povzročajo, da to panogo gospodarstva čedalje bolj pritiska k tlom breme nelikvidnosti. Niso redki primeri, da celo največji hotelski kompleksi ne morejo dobiti niti igle preko rednih žiro računov, saj so le-ti stalno blokirani. Razmere so takšne, da bo potrebno apelirati na Službo družbenega knjigovodstva, naj pri blokadi računov turističnega gospodarstva ne postopa tako rigorozno kot pri drugih gospodarskih panogah. Če SDK tega ne bi storila, se kaj lahko primeri, da nekatera gostinsko-turistična podjetja, ki imajo celo po 20.000 gostov, sredi sezone ne bodo mogla kupiti niti osnovnih živil.

Kako izpopolniti samoupravne sporazume

V dosedanjih razpravah o pomanjkljivostih samoupravnega sporazumevanja o delitvi dohodka in osebnih dohodkov je bilo moč slišati precej predlogov, kaj vse bi morali upoštevati in izboljšati, da bi bila delitev dohodka res ekonomsko utemeljena in socialno pravična.

Tako sodijo predlagatelji izboljšav sporazumov, da bi moralo biti določanje višine prispevka posameznika in delovne skupnosti k uspehu in razvoju temeljne organizacije združenega dela, prav tako pa tudi osnov za udeležbo v osebnem dohodku, bolj kot doslej odvisno od naraščanja produktivnosti dela v organizacijah združenega dela in celotnega družbenega dela. Ta predlog pa pomeni, da bi morala biti višina osebnega dohodka odvisna tudi od obsega in časa vlaganja minulega dela v razvoj organizacije združenega dela in učinkov oziroma rentabilnosti vlaganj minulega dela.

Prevladovalo je tudi mnenje, da bi morali razen teh meril dosledno upoštevati še delovno dobo – tako celotno kakor tudi delovno dobo delavca v sedanji organizaciji združenega dela. Vsa navedena merila pa bi morali uporabljati skupno, jih kombinirati in usklajevati s samoupravnimi sporazumi in družbenimi dogovori v vsaki dejavnosti zase in še med njimi. Upoštevati jih je treba pri vseh zaposlenih. Osnove za uresničevanje pravic iz minulega dela v negospodarskih dejavnostih naj bi bile odvisne od rasti družbenega proizvoda in produktivnosti družbenega dela. Pravice iz minulega dela je moč uresničevati samo v skladu z materialnimi možnostmi in dogovori, to pa pomeni, da je že v sedanjih razmerah možno uresničevati to načelo, vendar le v okviru sedanje količine osebnih dohodkov. V neuravnovešenih gospodarskih razmerah pomeni torej upoštevanje minulega dela kot osnove za delitev po delu predvsem socialno pravičnejšo razdelitev enake količine osebnih dohodkov vseh zaposlenih.

Tudi pri drugih vprašanjih in ne le omenjenih, ki jih je vse zastavila praksa samoupravnega sporazumevanja, bi morali dosledno upoštevati ustavna dopolnila, med drugim zlasti naslednje: z dohodkom, ustvarjenim v kakršnikoli obliki združenega dela in združevanja sredstev, morajo v celoti gospodariti temelne organizacije združenega dela. Sistem samoupravnega sporazumevanja naj postane tudi oblika obvladovanja negativnih pojavov, ki jih povzročajo tržni odnosi. Tržni sistem še vedno dopušča izplačevanje velikih osebnih dohodkov, ki niso v skladu s sprejetimi sporazumi. Zato bi morala imeti javnost stalen pregled nad najvišjimi osebnimi dohodki za normalno delo v rednem delovnem času, ki so določeni s samoupravnimi sporazumi. Podpisnice samoupravnih sporazumov pa bi morale, razumljivo, ob tem predvideti natančne osnove in merila za opredelitev, kaj so tako imenovani izredni rezultati, ki so jih dosegli posamezniki v kolektivu s tako dobrim delom, da jih je treba zato še posebej nagraditi.

V. B.

TE DNI SO REKLI

Predsednik RS ZSS TONE KROPUŠEK za VUS:

Samoupravno in družbeno dogovarjanje ter sporazumevanje – ves ta sistem – je pri nas nastajal bolj ali manj od zgoraj navzdol, nastajal pa je tudi v času in razmerah, ko smo kljub odločnim državno intervencijskim ukrepom, vštevši z linearnim zamrzovanjem odnosov v delitvi – ali pa prav zavoljo tega – imeli na tem področju nevzdržen nered. In drugič, sporazumi so nastajali v vzdušju, ko so delavci zavoljo vsega tega zahtevali več samoupravnega reda ter večje sodelovanje pri oblikovanju družbenih meril delitve. Vendar pa so razen zahtev, da se nekaj stori, predstavljale vse druge konkretne rešitve bolj ali manj iskanje subjektivnih dejavnikov v podjetjih, rekel bi tudi izven podjetij – v tej fazi celo bolj kot v podjetjih!

In ker je sistem nastajal od zgoraj navzdol, je seveda razumljivo, da vsebuje mnogo državnega. Vpliv drugih struktur v združenem delu je še vedno premočan, vpliv delavcev pa prešibak. To je generalna ugotovitev in mislim, da je v tem tudi odgovor na vprašanje, kdo naj se sporazumeva.

Vprašanje ni novo. Tudi na čelni odgovor je jasen: sporazumevati se morajo delavci v združenem delu. Kako pa naj se delavci sporazumevajo, to je osnovno praktično vprašanje. Ko o tem razmišljamo, se čedalje bolj nagibamo k temu, da v sedanji fazi ni več potrebno – bilo bi tudi nesamoupravno – če bi bili osnovni nosilci oblikovanja temeljnih kriterijev v delitvi dejavniki izven organizacij združenega dela. Zdaj to so! Podpisniki družbenega dogovora so trije partnerji na republiški ravni: Zveza sindikatov, gospodarska zbornica in izvršni svet. Če je bilo to doslej morda potrebno, saj druge rešitve nismo našli, pa sodim, da poslej ni več sprejemljivo, če namreč želimo uresničiti načelo, da tudi enotne kriterije delitve oblikujejo delavci v združenem delu. Pri tem se vsiljuje konkretna rešitev: kriterije, ki morajo biti enotni, naj bi sprejemali delegati združenega dela. Tako bi morda družbeni dogovor, za katerega je sedaj značilno še marsikaj državnega – ne le po vsebini, temveč tudi kar zadeva njegove nosilce – zamenjali s sporazumom delegatov združenega dela v občinskih in v republiški skupščini. To idejo povezujem z bodočim delegatskim sistemom, ko bodo delavci v združenem delu usklajevali tudi druge svoje interese na različnih ravneh.

Predsednik izvršnega sveta SAP Kosovo ILIJA VAKIĆ novinarjem „Borbe“:

Za razvoj, ki ga predvidevamo, in za najnovejše tehnične in tehnološke rešitve, za katere smo se izrekli, je strokovni kader eden temeljnih pogojev. Na to smo opozorili tudi na III. pokrajinski konferenci Zveze komunistov. Čeprav nimamo dovolj kadra, pa je zdaj kljub vsemu veliko bolje kot kdajkoli poprej. Ustvarili smo pomembno bazo za šolanje ljudi. V minulem šolskem letu smo imeli v osnovnih šolah 251.000 učencev, v srednjih šolah 44.000 dijakov, na fakultetah in višjih šolah pa 19.000 študentov. V tehniških šolah je bilo več kot 7.000 dijakov, v šolah za kvalificirane delavce več kot 8.500, v kmetijskih, ekonomskih in medicinskih šolah pa 5.000 dijakov. Na višjih šolah in fakultetah tehnične smeri v naši pokrajini je bilo minulo leto blizu 2.500 študentov, precej pa jih študira tudi v drugih univerzitetnih središčih. Računamo tudi na to, da bomo del kadra pritegnili v našo pokrajino s tem, da bomo zagotovili ugodnejše možnosti glede dohodka, strokovnega izpopolnjevanja in drugo. V srednjeročnem programu predvidevamo, da bo udeležba visoko izobraženih kadrov v strukruri zaposlenih porasla s 3,9 % na 6,1 % v letu 1975. To je zelo pomembna naloga.

Kazen za slabe

Na Hrvaškem se čedalje bolj ogrevajo, da bi študenti in dijaki, ki ponavljajo razred, morali deloma ali v celoti nositi stroške študija, ki ga niso pravočasno dokončali; to naj bi bil pogoj za nadaljevanje šolanja. Prosvetni delavci tudi menijo, da bi bilo tako kaznovanje slabih učencev in dijakov najbolj učinkovito sredstvo za izboljšanje učnih rezultatov. Na Hrvaškem namreč ugotavljajo, da bo v šolskem letu 1972/73 v srednjih šolah celo več kot 10.000 dijakov ponavljalo razrede. Kar pa zadeva študij na fakultetah in drugih visokih šolah, ugotavljajo, da traja študij znatno dlje kot v drugih evropskih državah; na mnogih fakultetah študirajo študenti od sedem do osem let.

LUKE V ZAGATI

Grupacija pomorskih luk Jugoslavije je na nedavni seji v Pločah opozorila, da je skrajni čas, da v jugoslovanskih pristaniščih uvedemo sodobno tehnologijo. Če tega ne bomo storili že v najbližji prihodnosti, bo upadel promet, prevoz blaga po morju pa se bo preusmeril na konkurenčne tuje luke.

Pomorske luke v bistvu poslujejo na meji rentabilnosti – pa še to po zaslugi nizkih amortizacijskih stopenj, sicer bi poslovale celo z izgubo. Več kot polovico svojega dohodka luke izločajo za potrebe družbene skupnosti, čeprav je bil eden od ciljev gospodarske reforme, naj bi bilo to razmerje 70:30 v prid gospodarstva! Letos pa je bil uveden z republiškimi predpisi še prispevek za pomoč nerazvitim področjem, tako da bodo morale letos luke izločiti še znatno več dohodka, kot so ga v prejšnjih letih. Izračuni opozarjajo, da bodo v tem primeru – če bodo poslovale z enakim uspehom kot lani – ostale luke brez akumulacije in brez dela amortizacijskih sredstev.

Grupacija pomorskih luk Jugoslavije sodi, da bi bilo treba za izboljšanje položaja pristanišč dovoliti svobodno oblikovanje cen luških storitev na podlagi dogovorov med lukami – z izjemo tranzitnega prometa – po drugi strani pa bi bilo treba spraviti v realne meje obveznosti luk do družbene skupnosti.

BOSNA IN HERCEGOVINA

Premalo zdravnikov

Po podatkih republiškega sekretariata za delo dela v zdravstvenih ustanovah Bosne in Hercegovine le nekaj več kot 2200 zdravnikov. Ta podatek priča, da mora en zdravnik skrbeti za zdravje 1630 prebivalcev. Tako v poprečju, v manj razvitih krajih pa so razmere še veliko slabše. Tako je na primer v občini Janja en zdravnik na 23.000 prebivalcev, v občini Vratunac pa celo na 26.000 prebivalcev.

Analiza tudi opozarja, da se sila počasi spreminjajo odnosi zdravstvenih organizacij do zavarovancev. V zdravstvenih ustanovah morajo zavarovanci dolge ure čakati, da pridejo na vrsto. Dogaja se celo, da morajo kmetje položiti kavcijo, da jih sploh sprejmejo na zdravljenje v stacionarne ustanove.

KREDITNA BANKA PTUJ ČESTITA VSEM OBČANOM ZA OBČINSKI PRAZNIK 8. AVGUST IN JIM ŽELI ŠE VELIKO DELOVNIH USPEHOV!

KOSOVO

Odvzem nezakonito pridobljene lastnine

Odborniki občinske skupščine v Kosovski Mitrovici so se odločili, da bodo začeli z akcijo odvzemanja nezakonito pridobljenega imetja posameznikov. Z akcijskim programom so bili pristojni organi tudi zadolženi, da od začetka 1965. leta dalje ugotavljajo, ali so bila stanovanja v družbeni lasti prodana na podlagi realno določene vrednosti ali pa kako drugače. Vse pogodbe, ki niso upoštevale tržne cene, bodo razveljavili. Ukrepati pa nameravajo tudi proti vsem, ki so preprodajali nacionalizirano zemljišče. Analizirali pa bodo tudi vse neupravičene stroške v delovnih organizacijah, kot denimo izdatke za reprezentanco, potne stroške, kilometrino, honorarje, kredite za stanovanjsko gradnjo in drugo.

SRBIJA

Več delovnih mest

Z investicijami, ki presegajo 10 milijonov dinarjev, zagotovljenimi iz lastnih virov, odpira Tekstilni kombinat „Zele Veljaković“ v Leskovcu sodobno opremljen obrat za proizvodnjo ženskih sintetičnih nogavic. Dnevna kapaciteta tega novega obrata bo približno 50.000 parov nogavic. V tem in še v nekaterih drugih obratih kombinata bodo tako odprli približno 500 novih delovnih mest.

Nova delovna mesta odpira tudi industrija konfekcije „INKOL“ iz Leskovca. Z uvedbo tretje izmene bodo zagotovili delo 150 novim delavcem.

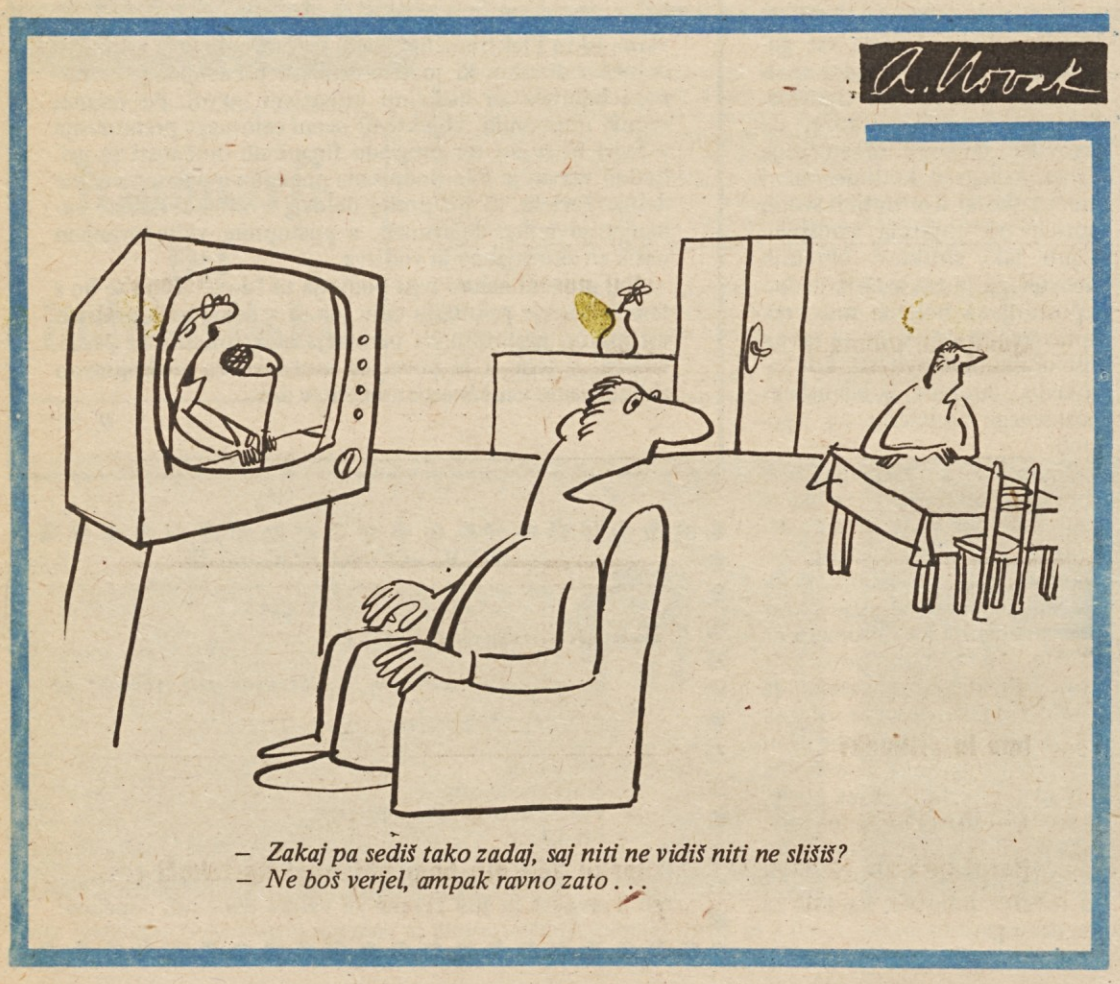

– *Zakaj pa sediš tako zadaj, saj niti ne vidiš niti ne slišiš?*
– *Ne boš verjel, ampak ravno zato . . .*

PODOBE NAŠEGA ČASA

KAKO DO ZELENE VEJE?

– Kaj si že vsega izkoristil?

– Ne, prekinil sem. Še petnajst dni ga imam, tovariš direktor.

– A kako to, da si pred rokom prišel z morja. V našem pravilniku vendar izrecno piše, da je možno dopust izkoristiti v dveh delih samo . . .

– O, vem, vem, tovariš direktor! V mojem primeru gre prav za to, za prekinitev zaradi potrebe službe.

– Tega pa ne razumem. Kolikor lahko jaz kot glavni presodim, nimamo pri nas nikakršnega izrednega stanja. Vse teče natanko po planu: produkcija, prodaja in dopusti. Ne vidim razloga, zakaj si se vrnil. Tudi, če bi si hoteli, si s teboj ne moremo pomagati, saj niste sklepčni. Večina članov delavskega sveta je na dopustih. Brez večine pa ni veljavnih sklepov, ne?

– Mislil sem, da bi bilo koristno, če bi se čimbolje pripravili za september, tovariš direktor . . .

– Kaj se tudi na dopustu ne moreš malo raztresti. Tako hudo, da bi se morali že na začetku avgusta pripravljati za september, pa spet ni. Ne gori voda, bo že nekako! Bili so že časi, ko smo nosili material kar na sejo. Zdaj pa naenkrat toliko nepotrebne pisarije . . .

– Če ne bomo že zdaj resno zagrabili, akcija ne bo stekla.

– Kakšna akcija?

– Akcija za stabilizacijo vendar!

– Aha! Ja, saj smo že sprejeli akcijski program, ne? Kaj ni to dovolj? ! Doklej pa, misliš, se bomo še vrteli okrog tega problema. Saj vso pomlad nismo drugega počeli, kot le čivkali: stabilizacija, stabilizacija! Vsem nam je začelo to že krepko presedati. Zdaj so vendar dopusti, dragi moj. Kje pa živiš? Na luni? Izključi se!

– O, ne, tovariš direktor, se ne morem. Z vsem sem bil ves čas sproti na tekočem: sindikalni dom ima naročene vse glavne časopise.

– No, in?

– Na tisto konkretno akcijo za stabilizacijo iz Gorenjske še ni pravega odmeva!

– Kako. da ga ni? ! Povsod se jo podpira: od občine pa vse do vrha.

– A zakaj rastejo cene, če jo podpirajo? ! A zakaj uvažamo zelenjavo in sadje, čeprav govorimo in pišemo o rekordnih pridelkih!?

– Takih in podobnih ti lahko tudi jaz nadrobim nič koliko. Zato pa še nisem toliko neumen, da bi jo sredi dopusta meni nič tebi nič primahal v službo. Te stvari naj rešujejo tisti, ki so za to odgovorni. Midva že ne bova preokrenila vsesplošnega toka. Ali pa misliš, da ga lahko? Če tako misliš, predlagaj, kako?

– Ja, saj prav zato sem se vrnil tako zgodaj. Mislim, da moramo začeti pri koreninah.

– Kako vendar?

– Časopisi pišejo, da ima prebivalstvo veliko več denarja v rokah kot podjetja. To pa pomeni, ne, da se denar prehitro pretaka iz proizvodnje v potrošnjo, kar povzroča po eni strani nelikvidnost v proizvodnji, po drugi pa se povečuje pritisk na blagovne fonde – če sem zadnjič prav razumel našega računovodjo.

– Naša ekonomika sicer ni tako enostavna, kot misliš ti, vendar imaš precej prav: večino denarja v Jugoslaviji je v bankah in pri prebivalstvu, ne v gospodarstvu.

– No, vidite, tovariš direktor! Zdaj pa k stvari! Če hočemo izboljšati likvidnost gospodarstva, moramo nekako zavreti ta denarni tok, to je zmanjšati prejemke prebivalstva, s tem v zvezi pritisk na blagovne fonde in . . .

– Že vem, na kaj misliš! Vendar ti moram reči, da nas politika zategovanja pasu . . .

– Dovolite, naj povem do konca! Politika zategovanja pasu nas res ne bi daleč pripeljala, to sam dobro vem. Zato predlagam, da bi zavirali denarni tok od produkcije k porabi diferencirano glede na slojevitost naše družbe.

– Kje si se pa spet teh besed nalezel. Diferencirano? Kje?

– Ja, pri nas vendar!

– Zakaj pa pri nas?

– Prav bi bilo, če bi bili tudi mi kdaj kakšne zgled.

– No, no, nadaljuj!

– Najnižjega sloja pri nas ni mogoče bolj pritisniti, zato ga je treba pustiti na miru. Vsi drugi pa bi lahko nekaj prispevali za stabilizacijo. Zračunati je treba, koliko stane, če redno ješ, piješ, stanuješ in tako naprej v smislu stroškov za štiričlansko jugoslovansko družino, kar pa od vsake plače ostane, naj gre za obvezno sanacijsko posojilo našega gospodarstva. Tudi jaz sem tako pripravljen podpreti to akcijo štiri, pet mesecev, hočem reči s takšnim minimumom dohodkov, samo da bodo enkrat gospodarski računi v jugoslovanskem globalu v redu in da ne bo več toliko jamranja po časopisih.

– Jaz pa ne, dragi moj! Pa tudi Tone in Janez in Štefan ne! Nihče iz kolegija! Ali veš, kaj zdaj propagiraš?

– Ja, radikalno akcijo za stabilizacijo!

– Figo! Čisto uravnilovko! Tudi, če bi ti kdo pri nas kot predsedniku sveta nasedel, ali misliš, da nas bodo kje posnemali?

– Ampak, če bi vi rekli ljudem kakšno besedo . . .

– Jaz že ne!

– No, vidim, da sem imel kar prav.

– Kaj si imel prav? Da si prekinil dopust?

– Ne to. To je bila neumnost. Proti toku ni mogoče plavati. Mislim tisto, kar sem rekel o slojih.

VINKO BLATNIK

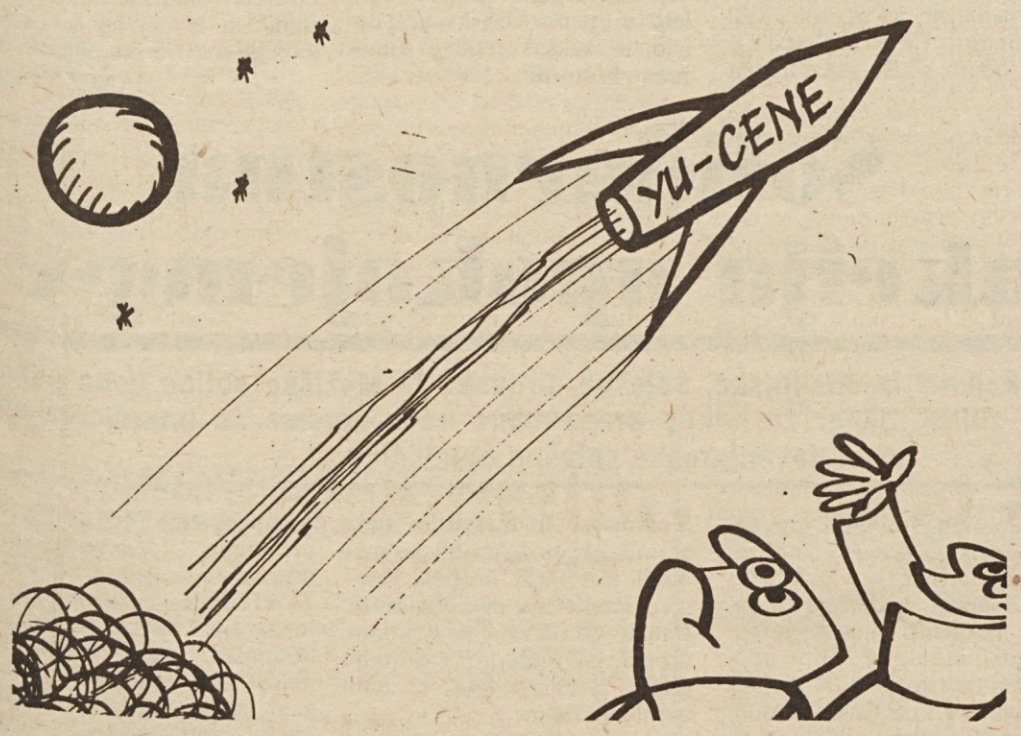

Tudi Jugoslovani se bomo vključili v raziskovanje vesolja . . .! – I. ANTIČ

»Ciglarsko« tekmovanje

Po vzoru krajev, ki se lahko pohvalijo s kakršnokoli posebnostjo, so tudi v Ljubečni pred leti pričeli s ciglarskimi tekmovanji. Še posebej so zanimiva zato, ker skušajo ohraniti tradicijo ročnega izdelovanja opeke. V tem kraju so namreč dolga desetletja skoraj pri vsaki kmetiji imeli še poljsko opekarno za izdelovanje in žganje opeke. Zadnja leta pa to izdelovanje – kljub nekaterim aktivnim poljskim opekarnam in povpraševanju po polni opeki – zamira. Da mladi, med katerimi so še redki, ki bi še znali pripraviti glino in izdelati ter ožgati opeko, ne bi pozabili na tradicijo prednikov, so letos 29. julija pripravili že četrto „ciglarsko tekmovanje“!

Lani tega tekmovanja ni bilo. Pripravljenost je bila. Vendar volja gasilskega društva, ki bedi nad to organizacijo, brez denarnih sredstev ni bila dovolj. Letos pa so znova obiskovalcem prikazali izdelovanje opeke in spretnost „ciglarjev“.

Prav pa bi bilo, da bi naslednja taka tekmovanja podprle tudi družbenopolitične organizacije in drugi krajevni dejavniki. Ne bi pa bilo tudi odveč, če bi na pomoč priskočila turistična zveza. Posebej še zato, ker se stari običaji čedalje hitreje pozabljajo. Vsaka oživitev pa je zanimiva tudi za gledalce. Taka tekmovanja, ki že imajo zasnovo, je potrebno samo še dopolniti in lahko postanejo prava atrakcija tudi za Slovenijo.

M. B.

POTUJOČA KNJIGARNA

bo v:

torek, 8. avgusta 1972 v KRŠKEM

sredo, 9. avgusta 1972 v SENOVEM

četrtek, 10. avgusta 1972 na KOSTANJEVICI

petek, 11. avgusta 1972 v BRESTANICI

soboto, 12. avgusta 1972 v LESKOVCU

NAŠE GESLO: Dobra knjiga v vsako vas!

KNJIŽNI HRAM NA KOLESIH razstavlja, prodaja, sprejema naročila in prednaročila za knjigo, revijo in časopise VSEH SLOVENSKIH ZALOŽB.

DELOVANJE »PARTIZANSKE KNJIGE«: razstave in sejmi naprednih slovenskih knjig, ustanavljanje in oživljanje knjižnih servisov po Sloveniji, tržna razstava knjigotrštva, literarno-glasbene prireditve in pogovori z literati, ohranjevanje revolucionarnih tradicij, distribucija naprednega mladinskega tiska, skrb za prebujanje kulturnih potreb in vzbujanje zanimanja za kulturno dejavnost.

MEDNARODNO LETO KNJIGE 1972 je lepa priložnost, da vsi, ki se ukvarjajo s knjigo, množično sodelujejo in s tem pripomorejo k širjenju kulture med Slovenci.

Ime in priimek	Naslov	Podpis
1		
2		
3		
4		
5		

Vsak novi naročnik potrdi zbiralcu naročnikov s podpisom svoj pristanek in sam vplača naročnino za 12 mesecev na tekoči račun ČZP Delavska enotnost, Ljubljana, Dalmatinova 4, št. NB 501-1-991.

Ime, priimek in točen naslov zbiralca naročnikov:

.....

.....

NAROČILNICA ZA NOVE NAROČNIKE

Naročam Delavsko enotnost

Ime in priimek: .....

Točen naslov: .....

Naročnino za 12 mesecev v znesku 26.– din bom poravnal na tekoči račun ČZP Delavska enotnost, Dalmatinova 4, št. NB 501-1-991.

MONTAŽNI STROP NORMA

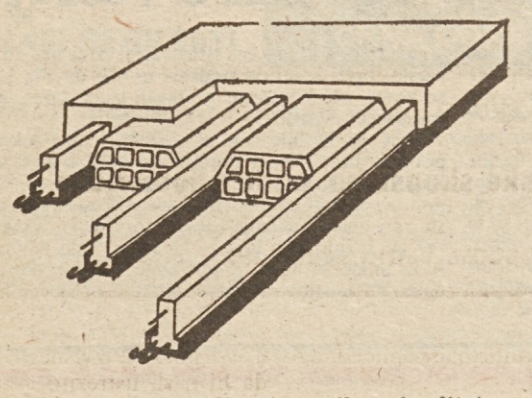

Norma strop je sestavljen iz nosilcev kvalitetnega armiranega betona MB 300 z opečno oblogo, opečnih polnil ter tlačnega betona

PREDNOSTI NORMA STROPA
- statično kvaliteten
- lahek za montažo
- spodja stran stropa je v celoti opečna
- dobra zvočna in toplotna izolacija
- modularne mere
- cenen

OPEKARNA RADVANJE – MARIBOR

KAKO V NOVOMEŠKEM GOZDNEM GOSPODARSTVU SKRBIJO ZA IZBOLJŠANJE DELOVNIH RAZMER

»Tovarna invalidov«

Pred meseci je na prvi konferenci sindikatov novomeške občine govoril tudi FRANC MARKOVIČ, sekretar Gozdnega gospodarstva v Novem mestu. Med drugim je dejal:

„O tem, da je delo v gozdu res tovarna invalidov, pričajo naslednji podatki: v desetih letih (od 1960 do 1970) je bilo od 284 gozdnih delavcev invalidsko upokojenih kar 47 delavcev. Od teh jih je 31 delalo komaj 20 do 30 let, v gozdarstvu pa so bili zaposleni največ 20 let. Na lažja delovna mesta v naši delovni organizaciji in tudi v druga podjetja smo v tem času premestili 64 delavcev.“

Nekaj tednov kasneje me je BOGOMIR ŠPILETIČ, vodja službe za varstvo pri delu novomeškega gozdnega gospodarstva, popeljal na nekatera njihova gozdna delovišča. V Podstenicah, v Meniški vasi in v Podturnu sem skušal ugotoviti, zakaj je med gozdnimi delavci tolikanj poklicnih obolenj in kaj storiti, da bi jih bilo manj.

Tovariš Špiletič me je najprej opozoril na izjave nekaterih ljudi, ki pravijo, da je delo v gozdu „užitek in rekreacija“. Na žalost pa to velja le za izletnike, ki prihajajo v gozdove, da bi se naužili čistega zraka. Gozdni delavec pa v hosti dela! Vsak dan, razen v izredno težavnih vremenskih razmerah, prepešači kar precej kilometrov do delovišča in nazaj, prenaša 12 kilogramov težko motorno žago in dela z njo, nima ustrezne prehrane, pestijo ga številne bolezni od prehladov, revmatizma, težav z želodcem in zmrzlin, do poklicnih obolenj, kot so omrtvičenje rok, naglušnost in kila.

VISOK ODSTOTEK BOLEZENSKIH IZOSTANKOV

Po analizah zdravstvenega zavoda v Ljubljani so delovni pogoji v gozdu glede na težavnostno stopnjo enaki delovnim razmeram v rudnikih in v železarnah. Zato sodi gozdarstvo med tiste naše gospodarske panoge, kjer je največ boleznin in izredno veliko nesreč pri delu. Tudi do 5 % gozdnih delavcev je stalno v bolniškem staležu. V novomeškem gozdnem gospodarstvu je bilo v začetku letošnjega leta zaposlenih 21 delavcev, ki zaradi poklicnih bolezni niso smeli delati z motorno žago, ali pa so delali z njo le omejen čas.

„Če upoštevamo, da dela v našem gozdu 184 sekačev in da je med njimi 96 delavcev iz drugih republik, ki so se velikokrat selili iz podjetja v podjetje in malo časa delajo pri nas na težavnih delovnih mestih, potlej je odstotek obolenj občutno previsok. Po drugi strani pa se dogaja, da ne moremo delavca, ki je dal gozdu vse svoje telesne sposobnosti, torej svojo mladost in zdravje, nikjer zaposliti. Saj delajo takšni delavci že na vseh delovnih mestih, kjer so kolikor toliko lažji pogoji. Zaposlujemo jih v drugi podjetjih, čeprav vemo, da je takšna rešitev neprijetna za delavca in tudi za našo delovno organizacijo. Še huje pa je z delovnimi invalidi, ki so fizično povsem izčrpani. Kolikor starejši je gozdni delavec, toliko manjši je namreč njegov delovni učinek, se pravi, manjši je tudi osebni dohodek, od katerega je odvisna invalidnina. Naši invalidski upokojenci dobivajo od 400 do 700 dinarjev invalidnine mesečno, s tem denarjem pa ni moč živeti niti umreti. Če bo šlo tako naprej, bomo kmalu priče hudim socialnim in gospodarskim težavam.“

MOTORKE OLAJŠAJO DELO, VENDAR . . .

FRANC AVGUŠTIN iz Meniške vasi mi je razložil, kakšne so posledice dela z motorno žago. „V sklepih začne človeku škrtati, dobiš mavčno oblogo in takrat veš, kaj te čaka. To je posledica tresljajev. Je pa še ropot, ki prizadene sluh. Da o drugih boleznih, ki jih povzročajo vremenske nevšečnosti, sploh ne govorim.“ Sedem let je delal z motorno žago, prej je bil 20 let kopač pri knapih, nedavno tega pa so ga premestili na lažje delovno mesto. Zdaj popravlja gozdno cesto. Tudi Jože Avguštin dela na tej cesti. Dobrih dvajset let je bil gozdni delavec, pa je zbolel in zdravniška komisija je ugotovila, da ni več sposoben za sekača in ga je prestavila na tako imenovano lažje delovno mesto. Še srečo je imel, da je lahko ostal v podjetju. „S starega delovnega mesta,“ je pripovedoval, „sem prinesel na novo delovišče svojo prejšnjo urno postavko: 619 starih dinarjev. Denarju, ki sem ga dobival za preseganje norme, pa sem se moral odpovedati.“

BOŽO MIKLIČ, revirni gozdar v Podturnu, je še povedal: „Delo v gozdu je izredno težko, zato bi morali vsi družbeni činitelji, ki jim je kaj do tega, da bi bila dejavnost našega delavca pravilno ovrednotena, bolj odločno zahtevati, naj skupščina prizna beneficiran delovni staž tudi gozdnim delavcem. O tej zahtevi govorimo že nekaj let, pristojnim organom smo poslali našo utemeljitev, zdaj pa čakamo.“

V minulih desetih letih, odkar so v novomeškem gozdnem gospodarstvu ustanovili službo za varstvo pri delu, so že marsikaj storili za uveljavitev varstvenih predpisov in za zboljšanje delovnih pogojev. Bogomir Špiletič mi je povedal, kaj zdaj delajo in kakšne ukrepe nameravajo še storiti.

„Varstvo pri delu je pri nas temeljna potreba, pravica in dolžnost zaposlenih.“

TEČAJI ZA VARSTVO PRI DELU

Zato organizirajo številne tečaje, na katerih delavci spoznavajo varstvene predpise in se dogovarjajo o ukrepih za zboljšanje delovnih razmer, o pravilni pripravi delovnega orodja, o uporabi zaščitnih sredstev, o zboljšanju organizacije in tehnike dela. Dejstvo je namreč, da delavci dostikrat, v želji po večjem delovnem učinku, pozabljajo na preventivne varnostne ukrepe, zlasti še pri delu z motornimi žagami. Kupiti bodo tudi morali lažje motorke, boljše in pripravnejše sekire in nova osebna zaščitna sredstva. Zdaj dobiva toplo malico samo 170 delavcev, dogovarjajo pa se, da bi uredili takšen obrok vsem v gozdu zaposlenim. Radi bi tudi zboljšali prevoz na delo in z dela (v začetku letošnjega leta se je vozilo s svojimi vozili in z avtobusi podjetja komaj 32 % vseh delavcev) in zagotovili bolj spodbudno plačevanje dodatkov za stalnost.

UREDITI BENEFICIRAN DELOVNI STAŽ

„Delavec, ki je v mladih letih dal kolektivu vse svoje moči,“ je dejal FRANC MARKOVIČ na občinski sindikalni konferenci, „mora dobiti v starosti večje plačilo, čeprav je njegov delovni učinek manjši. Predvsem pa moramo zboljšati osebne dohodke, urediti beneficiran delovni staž gozdnih delavcev in omogočiti več rekreacije ter namensko koriščenje letnih dopustov.“

O vseh teh prizadevanjih se pogovarjajo tudi na sindikalnih sestankih in iz pripovedi sindikalnih odbornikov je bilo moč razbrati, da se njihova organizacija še kako trudi za zboljšanje delovnih in življenjskih pogojev delavcev. Škoda je le, ker člani sindikata o vsej tej dejavnosti svojega vodstva bolj malo vedo.

JANEZ VOLJČ

GRADBENO PODJETJE

DRAVA Ptuj

ČESTITA VSEM OBČANOM ZA OBČINSKI PRAZNIK PTUJA 8. AVGUST IN JIM ŽELI ŠE VELIKO DELOVNIH USPEHOV!

ZANIMIVA ODKRITJA O ONESNAŽENOSTI OZRAČJA V ZASAVJU

Vse več škodljivih plinov

Nadlega, zaradi vse večjega onesnaženja ozračja v revirjih postaja iz dneva v dan hujša. Dosedanjim večjim povzročiteljem tega zla se je pridružila še nova cementarna, pravzaprav nova peč in nov dimnik. Včasih je Trbovlje zavito v oblake prahu, ki ga zračni tokovi nosijo vse do Zagorja. Ljubljanski hidrometeorološki zavod in institut za varstvo rastlin biotehnične fakultete Univerze v Ljubljani in za gozdno ter lesno gospodarstvo Slovenije so se z najnovejšimi meritvami in preučevanjem usihanja narave v revirjih dokopali do nekaterih zanimivih, toda hkrati tudi poraznih ugotovitev. Proučevanja in meritve so pokazale, da izdvaja del zasavske industrije v zrak celo po 200 ton škodljivih plinov na dan. Meritve so potrdile, da se največje koncentracije plinov pojavljajo na pobočjih od 150 do 400 metrov nadmorske višine. Povprečne polurne koncentracije so dosegle celo do 15 miligramov žveplovega dioksida na kubični meter, dovoljena največja koncentracija pa je od 0,5 do 0,75 miligrama na kub. meter. Na srečo nastajajo maksimalne koncentracije večidel ponoči in ne prodirajo v stanovanja ljudi v tolikšni meri, toda čeprav so v zaprtih prostorih desetkrat manjše, so še vedno nezdrave in povzročajo predvsem ljudem z dihalnimi motnjami čedalje hujše težave.

KRIVEC TUDI IZREDNO NEUGODNE VREMENSKE RAZMERE

Omenjena študija ljubljanskega hidrometeorološkega zavoda med drugim tudi ugotavljajo, da prihaja v Zasavju do tolikšne stopnje onesnaženosti ozračja ne samo zaradi tolikšnih industrijskih izločin, marveč tudi zaradi izredno vremenskih in topografskih razmer v revirjih. Ljubljana ima v povprečju še bolj onesnaženo ozračje kot denimo Hrastnik, toda na hrastniškem območju so vremenske pa tudi topografske razmere znatno bolj neugodne in prav to je tudi razlog, da se plini počasneje razredčujejo ali se sploh ne. Ni treba posebej poudarjati, da zaradi tega pojava znatno hitreje usiha vegetacija in da povzroča čedalje večjo škodo na drevju in drugem rastlinju. Gozdovi so v nekaterih legah celo do 60 % uničeni, to pa je največja nevarnost, ki preti revirjem, saj je znano, da utegne nastati erozija, ki bo spremenila celo tok Save in povzročila resne težave prometnim komunikacijam in ogrozila nadaljnji obstoj tega območja.

KAKO UKREPATI?

Med ukrepe, ki jih predlaga študija, sodi tudi predlog, da bi se lahko izognili tolikšni stopnji onesnaženosti ozračja v revirjih, če bi industrija postavila dimnike znatno više, kot so zdaj. To še posebej velja za novo termoelektrarno v Trbovljah, ki sodi med poglavitne onesnaževalce ozračja na tem območju.

Dokončne sodbe o ukrepih, ki bi jih morali storiti, še ni. Ljubljanski hidrometeorološki zavod je namreč šele pred kratkim dobil nove naprave za meritve v višjih zračnih legah, njihov nakup so omogočili tudi republiški organi. Zdaj se bodo lahko lotili tudi teh, zahtevnejših meritev in šele po tem bo mogoče podati še bolj natančno podobo obstoječega stanja kot tudi predloge za nadaljnje ukrepanje.

–m–

DOPISNIKI JAVLJAJO

SLOVENSKE KONJICE

SAMOPRISPEVEK ŠE ZA DRUGE OBJEKTE DRUŽBENEGA STANDARDA

Odborniki obeh zborov občinske skupščine so na zadnji seji pred poletnimi počitnicami razpravljali o rezultatih materialnega urejanja osnovnega šolstva iz sredstev, ki jih od maja 1968 zbirajo. Zbrani podatki kažejo, da so v obdobju dobrih štirih let vložili v novogradnje, dograditve in obnove šolskih poslopij nad 600 milijonov starih dinarjev.

Ker nameravajo namen uporabe sredstev iz krajevnega samoprispevka razširiti še na kulturne, športne in razne komunalne objekte, bi po sedanjih izračunih potrebovali za dobo od leta 1973 do 1978 okoli 3 milijarde starih dinarjev. Po izdelanih izračunih pa številke povedo, da bi od samoprispevka delavcev, kmetov, upokojencev, obrtnikov in delovnih organizacij z manjšim posojilom lahko zbrali le približno dve milijardi starih dinarjev. Pri tem so upoštevali tudi višje število zaposlenih, vsakoletno povečanje osebnih dohodkov in višjo stopnjo od osebnih dohodkov delavcev, to je 1 % namesto dosedanjih 0,5 %. O vseh podatkih, izračunih in pokazateljih bodo razpravljali občani na različnih sestankih, občinska skupščina pa bo o referendumu, ki bo verjetno proti koncu letošnjega oktobra ali v začetku novembra, sklepala na eni izmed prvih jesenskih sej.

V. L.

KOLEKTIV GOZNEGA GOSPODARSTVA V SLOVENJEM GRADCU SKRBI:

Za dopuste in stanovanja

Lani je od nekaj več kot 800-članskega kolektiva Gozdnega gospodarstva v Slovenjem Gradcu letovalo na morju že 39 odstotkov vseh sodelavcev. Podjetje ima za letni oddih na morju dva doma, prvega v Portorožu s 23 ležišči in nekaj privatnih sob, drugega pa v Filip Jakovu z 41 ležišči v 12 sobah. Poleg tega imajo tu najeto še eno stavbo s 36 ležišči. Ker so tudi cene dokaj ugodne, oziroma jih podjetje regresira, se čedalje več neposrednih delavcev odloča za pravi dopust na morju. Delavci gradbenega obrata, ki imajo med poletjem največ dela, pa so bili nedavno na prijetnem skupnem izletu.

V tem podjetju tudi izredno skrbijo za urejanje stanovanjskih problemov. Tako imajo le še kakšnih 36 kritičnih primerov slabih stanovanj, najslabše je to urejeno pri Gozdarskem obratu v Mislinju, najbolje pa pri gozdarjih v Črni na Koroškem. Podjetje podpira stanovanjsko izgradnjo s posojili in skupnim varčevanjem, imajo pa tudi okrog tristo lastnih stanovanj.

kw

Solidarnostna akcija upokojencev

Upokojenci iz Mislinjske, Šaleške, Dravske in Mežiške doline bodo pomagali zbirati denar za nakup prepotrebne nove opreme za interni oddelek slovenjgraške splošne bolnišnice

Prepotrebna obnova internega oddelka Splošne bolnišnice Slovenj Gradec je v zaključni fazi. Manjka pa denarja za nakup nekaterih novih pripomočkov in opreme. Ko so upokojenci iz središča Mislinjske doline zvedeli za težave slovenjgraške Splošne bolnišnice, so se odločili, da bodo s solidarnostno akcijo zbrali del potrebnega denarja za nakup prepotrebne opreme. Upokojenci iz Slovenjega Gradca pa so tudi sklenili, da bodo za akcijo pridobili še tovariše iz občin Velenje, Ravne na Koroškem in Radlje ob Dravi, torej s področja, od koder je v slovenjgraški splošni bolnišnici tudi največ bolnikov.

Čeprav akcija pravzaprav še ni stekla – jeseni bodo izdali posebne bloke – so upokojenci iz Slovenjega Gradca že zbrali blizu 500.000 starih dinarjev za zakup opreme. Kot je povedal predsednik slovenjgraškega društva upokojencev SREČKO ZLATOPER, so prepričani, da bodo upokojenci iz Šaleške, Mislinjske, Dravske in Mežiške doline med upokojenci in drugimi zbrali najmanj 30 milijonov starih dinarjev za nakup nove opreme in drugih pripomočkov za interni oddelek Splošne bolnišnice Slovenj Gradec.

(An)

OPEKARNA

»ŽABJAK« PRI PTUJU

ČESTITA VSEM OBČANOM OBČINE PTUJ ZA OBČINSKI PRAZNIK 8. AVGUST IN JIM ŽELI ŠE VELIKO DELOVNIH USPEHOV!

V Šoštanju negodujejo

Cankarjeva založba je zaprla knjigarno, ne da bi o nameri kogarkoli obvestila!

V Šoštanju so imeli vrsto let knjigarno, in sicer poslovalnico Cankarjeve založbe iz Ljubljane. Zadnje dni je bilo mogoče večkrat slišati, da tamkajšnji občani in prebivalci okoliških krajev s Šoštanjsko poslovalnico Cankarjeve založbe že dalj časa niso bili zadovoljni. Bila je slabo založena in tako je bilo treba vse pogosteje po nakupih v Velenje. Predvsem pa je poslovalnica Cankarjeve založbe v Šoštanju – kot je bilo slišati tudi na ponedeljkovi seji skupščine občine Velenje – malo storila, da bi Šoštanjačnom in okoličanom približala knjigo, saj je prav knjiga osnova kulture.

Delavski svet Cankarjeve založbe iz Ljubljane je, ne da bi o tem prehodno kogarkoli obvestil v Šoštanju oz. Velenju (tudi to smo slišali na zadnji seji skupščine občine Velenje) sklenil na seji 5. junija, da s 30. junijem 1972 zapre poslovalnico – knjigarno v Šoštanju. Čeprav še do zdaj niso bili pismeno posredovani razlogi za odločitev samoupravnega organa Cankarjeve založbe iz Ljubljane, da ukine poslovalnico v Šoštanju, pa je slišati, da je bil osnovni razlog premajhen promet, zaradi česar da ni bilo pogojev za nadaljnji obstoj.

Ob tem samo tole: ko so v Šoštanju, sicer neuradno, izvedeli za namero Cankarjeve založbe, da zapre knjigarno, je krajevna konferenca SZDL sklicala posvet, na katerega so povabili tudi predstavnike Cankarjeve založbe, ki pa jih v Šoštanj ni bilo . . .

Prostori, v katerih je bila poslovalnica Cankarjeve založbe v Šoštanju, so že mesec dni prazni. Šoštanjčani se ustavljajo ob praznih izložbah in mnogi na glas razmišljajo o čudni odločitvi delavskega sveta Cankarjeve založbe. Predvsem ne morejo razumeti, kako je lahko ljubljanska Cankarjeva založba – ne da bi povprašala za mnenje občanov oziroma upoštevala potrebe kraja – zaprla knjigarno. Takšna odločitev se zdi Šoštanjčanom in Velenjčanom še posebej nerazumljiva v letu 1972, ki je razglašeno za mednarodno leto knjige, ko bi si morali prav vsi prizadevati, da bi Slovenci še bolj segli po knjigah in da bi s pomočjo knjig v še večji meri širili kulturo.

Novo šolsko leto je skorajda pred nami. Za zdaj še nihče ne ve, ali bodo lahko učenci teh centralnih in 4 podružničnih šol iz Šoštanja, Šmartnega ob Paki, Zavodenj, Raven, Topolšice in Belih vod kupovali šolske knjige in druge potrebščine v Šoštanju, ali bodo morali ponje v Velenje. Mladinska knjiga, ki že ima poslovalnico v Velenju, bi rada odprla knjigarno tudi v Šoštanju, vendar se – kot je slišati – ne morejo pogoditi s Cankarjevo založbo glede odkupa lokala, saj prostora v najem ne da.

Odborniki velenjske občinske skupščine so na zadnji seji poudarili, da nikakor ne morejo soglašati s tem, da je Cankarjeva založba iz Ljubljane enostransko sprejela sklep o zaprtju knjigarne v Šoštanju, zlasti še, ker predstavlja takaodločitev siromašenje kulture.

(vš)

ALI BO TRBOVELJSKA TEMELJNA KULTURNA SKUPNOST RAZPADLA?

SPOR ZARADI DENARJA

Nedavna izredna skupščina trboveljske Temeljne kulturne skupnosti je sicer nerada, vendar morala privoliti v odstop predsednika, tajnik pa je svoj odstop napovedal, ko bo opravil še nekatere dolžnosti ● Člani skupščine so zahtevali jasen odgovor od občinske skupščine, ali je pripravljena povečati sredstva skupnosti za toliko, kot se je v odstotkih povečal letošnji občinski proračun ● V nasprotnem primeru bodo tudi vsi člani skupščine vrnili mandate

Nesporazum med temeljno kulturno skupnostjo in občinsko skupščino se je začel že ob začetku tega leta, ko so izdelali na izvršnem odboru prvi osnutek letošnjega finančnega načrta. V njem so predvideli okoli 1 milijon din dohodkov iz znanih virov, občinskega proračuna in odstopljenega 0,5 % prometnega davka. Kasneje se je pokazalo, da so na izvršnem odboru planirali nekoliko preveč sredstev iz občinskega proračuna, zato so izdelali drug predlog finančnega načrta v višini okoli 800.000 din. Občinska skupščina pa tudi tokrat ni mogla ustreči željam temeljne kulturne skupnosti in je bila pripravljena dati za te namene manj sredstev, po zatrjevanju izvršnega odbora celo za 28 % manj kot lani. Prav to pa je sodu izbilo dno. Izvršni odbor je ugotovil, da s temi sredstvi ne bo kos sofinancirati niti stalnih kulturnih ustanov in da bo tudi za potrebe drugih amaterskih dejavnosti premalo sredstev. Pravzaprav se je izvršni odbor temeljne kulturne skupnosti oprijel stališča republiških organov, da morajo občine tudi letos nameniti temeljnim kulturnim skupnostim toliko denarja kot lani oziroma za toliko več, za kolikor se v odstotkih povečujejo občinski proračuni. Poleg tega je izvršni odbor poudaril, da ne more prevzeti odgovornosti za vodenje letošnje kulturne politike, če bi prejel samo 700.000 din. Na eni izmed sej izvršnega odbora temeljne kulturne skupnosti so sodelovali tudi predstavniki občinske skupščine. Povedali so, kako so ravnali pri določanju letošnjih sredstev iz občinskega proračuna za potrebe temeljne kulturne skupnosti, vendar izvršni odbor ni soglašal s to obrazložitvijo in je poudaril, da republiški organi ne bodo pristali na podpis družbenega dogovora o letošnjem financiranju temeljne kulturne skupnosti v Trbovljah. In dejansko republiški sekretariat za kulturo in prosveto in drugi niso privolili v predlog tega družbenega dogovora.

Izvršni odbor je ob začetku tega meseca, pravzaprav v začetku julija poslal pismo občinski skupščini. V njem je predlagal, naj bi ta do 12. julija odgovorila, če je pripravljena povečati sredstva za letošnje financiranje kulture. Ker tega odgovora do 18. julija niso dobili, so na izredni skupščini, ki sicer ni bila sklepčna, ugotovili, da so vsi poskusi za pravilno ovrednotenje letošnje kulturne dejavnosti ostali neuspešni. Prav to pa je napotilo predsednika skupščine in izvršnega odbora temeljne kulturne skupnosti, da je odstopil.

Skupščina temeljne kulturne skupnosti v Trbovljah se zdaj toliko časa ne bo sešla na sejo, dokler ne bo vedela, pri čem je. Člani vztrajajo pri tem, da mora občina zagotoviti za kulturne potrebe več denarja, kot ga je namenila, ker bodo v nasprotnem primeru odstopili. Prihodnje dni bo torej v Trbovljah več pogovorov o nastalem položaju. Očitno pa je, da bo spor škodoval letošnji kulturni dejavnosti v središču revirjev. Bolj primerno bi bilo, če bi vendarle že prej skušali najti izhod, ki bi bil primeren za obe strani. Vendar spor ni od včeraj, začel se je, kot rečeno, že ob začetku leta in vsi poskusi izvršnega odbora, da bi našli ustrezno rešitev, so ostali neuspešni. Zdaj je na potezi občinska skupščina pa tudi občinska konferenca SZDL, ki je morala pripraviti vse potrebno za ustanovitev temeljne kulturne skupnosti. Njena odgovornost, pravijo člani skupščine temeljne kulturne skupnosti, se namreč ni v ničemer zmanjšala, zato bo v razreševanju tega nesporazuma morala sodelovati.

M. V.

mulux

MILIVOJ VRABEC
kovinska galanterija, svetila
61001 Ljubljana
Petkovškovo nabrežje 47
telefon 314-367, p. p. 331

● Svetila, lestence vseh vrst in barv izdeluje in prodaja po nizkih cenah.
● Pri nas kupljene lestence po želji tudi montiramo na domu.

Nova zgradba za tehniške šole

V Velenju si prizadevajo, da bi kar največ mladih strokovno usposobili

Sredi avgusta bodo začeli v Velenju graditi novo poslopje za tehnične srednje šole Šolskega centra Velenje. Tako so sklenili na seji odborniki občinske skupščine Velenje in hkrati določili, da bo občina Velenje prihodnje leto prispevala iz proračuna za gradnjo tega novega šolskega poslopja 3,000.000 dinarjev.

Predsednik sveta za vzgojo in izobraževanje velenjske občinske skupščine Ivo Jamnikar je odbornike obvestil, da je naposled zagotovljen denar, potreben za gradnjo novega poslopja za tehniške srednje šole. Velenjčani bodo iz sklada za negospodarske investicije, v katerem se zbirajo združena sredstva delovnih organizacij in samoprispevek občanov, dali za gradnjo šole 4,000.000 dinarjev, tretjino denarja bo prispevala Republiška izobraževalna skupnost, manjkajoča sredstva pa Temeljna izobraževalna skupnost Velenje. Novo šolsko poslopje naj bi bilo, kot računajo, letos zgrajeno do III. faze, v celoti pa naj bi bilo nared do začetka julija 1973, po še nepopolnih izračunih pa bi veljalo okrog 15 milijonov dinarjev.

V Velenju so že pred časom, in sicer med prvimi v Sloveniji, razpravljali o razvoju srednjega in višjega šolstva v Saleški dolini, pri čemer so sprejeli stališče, da je treba storiti vse, da si nove generacije mladih, ki končujejo šolanje, pridobijo izobrazbo. Uresničitev te naloge so poverili Šolskemu centru Velenje, ki je izdelal program razvoja, po katerem naj bi imela ta izobraževalna institucija v letu 1975, ko bi delovali zraven poklicnih in srednjih šol tudi že prvi oddelki višjih šol, že okrog 2.000 dijakov in študentov. Največja težava pri uresničitvi sprejetega programa pa je prav pomanjkanje prostorov, saj bo z novim šolskim letom gostoval Šolski center Velenje tudi v prostorih gimnazije Velenje in osnovne šole Gustav Šilih Velenje, pa čeprav bo potekal pouk v osrednji šolski zgradbi od 6. do 21. ure.

Odborniki velenjske občinske skupščine so ob tem, ko so zadnji ponedeljek glasovali za gradnjo novega šolskega poslopja za tehnične šole v Velenju poudarili, da letos srednje šole v Velenju, Slovenjem Gradcu, Celju in drugod niso mogle sprejeti vseh mladih iz Šaleške doline, ki bi po končani osnovni šoli radi nadaljevali s šolanjem, zaradi česar je novogradnja poslopja za tehnične šole v Velenju še toliko bolj nujna in neodložljiva. (vš)

POČITNIŠKA PRAKSA

V tovarni poljedeljskega orodja in livarni na Muti so letos sprejeli na počitniško delo in obvezno delovno prakso 70 dijakov in študentov srednjih, višjih in visokih šol, od katerih je 38 njihovih štipendistov. Praktikante so v tovarni seznanili s proizvodnim programom in delovnimi mesti, kjer opravljajo prakso, pred pričetkom dela pa je vsak praktikant dobil tudi brošuro o varnosti pri delu.

V. R.

ZA NAČRTNEJŠO POLITIKO ŠTIPENDIRANJA V ZASAVJU

Potrebni so širši dogovori

Zadnji čas vse več zasavskih podjetij ugotavlja, da so poleg ustreznih razvojnih programov potrebni tudi temeljiti načrti kadrovske politike in v zvezi s tem ustreznejši programi štipendiranja. Vrsta delovnih skupnosti, predvsem večjih, pravzaprav že gre po tej poti, zato njihovi vsakoletni razpisi za podeljevanje štipendij že upoštevajo potrebe po strokovnjakih za daljše obdobje.

Takšna usmeritev pa je pokazala, da bodo morala podjetja bolj tesno sodelovati tudi s šolami vseh vrst, srednjimi in drugimi. V trboveljski ekonomski šoli pravijo, da se bodo v prihodnje izognili nenačrtnemu vpisovanju novih gojencev samo v primeru, če bodo kolektivi povedali, koliko absolventov te ustanove potrebujejo ali jih bodo sprejeli prihodnja leta. Ne nazadnje bo tudi dosti laže pridobivati dijake za nadaljnji študij, če bodo vedeli, da lahko v tem ali onem podjetju računajo na štipendije. Podoba je, da bo sodelovanje zasavskega gospodarstva s šolami na tem območju znatno pridobilo, ko bodo v Trbovljah ustanovili center vseh srednjih šol.

Vendar gre pri tem še za drugo neodložljivo nalogo. Vse doslej namreč v Zasavju ugotavljajo, da se premalo absolventov odloča za študij tehničnih poklicev, to pa je tudi poglavitni razlog, da pogosto ostajajo razpisi podjetij za podeljevanje štipendij brez odziva. Letos se je prvič po več letih nekoliko več absolventov trboveljske gimnazije odločilo za vpis na tehnične fakultete ljubljanske univerze. Toda, če bi zasavsko gospodarstvo bolj seznanilo dijake te ustanove s svojimi prihodnjimi potrebami, bi zagotovo dosegli to, da bi se več dijakov odločilo za študij tehničnih ved. Kaže torej, da bodo potrebni širši dogovori podjetij z vsemi tistimi mladimi ljudmi, ki nameravajo nadaljevati šolanje. Letos so ali še bodo v podjetjih razpisali kakih 150 do 180 novih štipendij, največ za višje in visoke šole, vprašanje pa je, ali bodo vse podelili. Vsekakor bi bila velika škoda, če bi ostale neizkoriščene, saj je znano, da ponekod denar, predviden za te namene, izkoristijo za druge potrebe.

–m–

V NAJSTAREJŠEM SLOVENSKEM MESTU — PTUJU — VAS PRIČAKUJE GOSTINSKO PODJETJE
»HALOŠKI BISER« s svojimi obrati:
»Grajska restavracija«, »Pri Ribiču«, gostilna »Pri Roziki«, »Haložan«, »Pri Pošti«, »Pri Grozdu«, »Pri Turistu«, »Novi svet«, Pivnica »Zlatorog«, Okrepčevalnica »Evropa«, »Bife na avtobusni postaji«, Letovišče »Grad Borl« in Hotel »Poetovio«, kjer vam bodo postregli z odlično hrano po dostopnih cenah in z visokokvalitetnimi vini.
Po želji vam priredimo tudi zabavo.
Za cenjeni obisk se priporoča
G. P. »HALOŠKI BISER« PTUJ
Pridružujemo se čestitkam za občinski praznik 8. avgust.

ZAČETEK POLETNIH PRIREDITEV V STAREM TRGU

V Starem trgu pri Slovenjem Gradcu ima amaterska kulturno-prosvetna dejavnost že precejšnjo tradicijo, saj je tamkajšnje prosvetno društvo slavilo prejšnje leto 70-letnico delovanja. Najdelavnejša društvena sekcija je dramska, ki vsako leto naštudira več del. Zato so se v Starem trgu odločili tudi za organizacijo poletnih prireditev, v okviru katerih se vsako leto predstavijo domači ljubitelji gledališke umetnosti z uprizoritvijo na prostem.

Člani dramske sekcije Prosvetnega društva Stari trg so doslej naštudirali Desetega brata, Celjske grofe, Našo kri, Miklovo Zalo in Pod svobodnim soncem, zadnjo nedeljo, 30. julija, zvečer pa so se prvikrat predstavili z dramatizacijo romana Julesa Verna „Carski sel". Delo je režiral Tone Peršak, v njem pa nastopa kar 65 članov starotrškega prosvetnega društva.

V pripravah na letošnje poletne prireditve so sodelovali, kot je že običaj, vsi prebivalci Starega trga. Ti so lani s prostovoljnim delom uredili na novo tudi prireditveni prostor na prostem. In domačini se skupaj z igralci veselijo vselej tudi priznanj, ki jih izrečejo ljubitelji gledališke umetnosti, ki pridejo na predstave v Stari trg od blizu in daleč.

Z dramatizacijo „Carskega sla" se bodo v Starem trgu predstavili še 5. in 6. avgusta, 13. avgusta pa bo zaključni nastop v okviru letošnjih starotrških poletnih prireditev, ko se bodo predstavili člani vseh sekcij Prosvetnega društva Stari trg pri Slovenjem Gradcu.

(An)

TRGOVSKO PODJETJE

IZBIRA PTUJ

ČESTITA VSEM OBČANOM OBČINE PTUJ ZA OBČINSKI PRAZNIK 8. AVGUST IN JIM ŽELI ŠE VELIKO DELOVNIH USPEHOV!

TELEFONSKE CENTRALE, NAPRAVE, APARATI – TO JE ISKRA

NAŠ GIGANT TELEFONIJE

Dandanes si ne moremo več zamišljati vsakdanjega dela, normalnega poslovanja in življenja brez telefona, brez te tako gospodarsko pomembne zunanje in interne zveze, ki nam bistveno prihrani čas in denar. Največji jugoslovanski proizvajalec telefonije, to je telefonskih central, sekretarskih garnitur in telefonskih aparatov je slovenski gigant: Združeno podjetje Iskra, točneje povedano Iskrina tovarna Elektromehanika v Kranju.

Iskra Elektromehanika, tovarna elektrotehničnih in finomehaničnih izdelkov, je največja tovarna v sklopu Združenega podjetja in lahko bi ji rekli tudi matična tovarna, saj je sedanje podjetje nastalo prav iz nje. Lani je minilo 25 let, odkar je bila ustanovljena. Minilo je torej četrt stoletja dinamičnega razvoja, v katerem se je izoblikoval sedanji proizvodni program, ki obsega: telefonijo, stikalno tehniko, elektromerilno tehniko in električno ročno orodje. Po obsegu je najmočnejše oziroma vrednostno ima največji delež proizvodnja telefonije (46 %), katere razvoj je tudi najbolj intenziven. Gre za proizvodnjo avtomatskih telefonskih central, in to javnih in zasebnih, proizvodnjo sekretarskih telefonskih garnitur, avtomatskih telefonskih aparatov, sestavnih delov za telefonijo ter za naprave za prenos slike na daljavo prek telefonskih ali radijskih zvez.

Po vrednosti je na drugem mestu proizvodnja števcev električnih, mono in trifaznih, eno in dvotarifnih, po katerih je doma in v tujini veliko povpraševanje. Oboje področij predstavlja kar 72 % celotne proizvodnje te tovarne, ki se sedaj intenzivno pripravlja na proizvodnjo elektronskih telefonskih central, pa tudi elektronskih števcev električne energije.

Preden zapišemo kaj več o tej novi smeri, še nekaj besed o polletnih proizvodnih rezultatih. Iskra Elektromehanika je kljub raznim težavam v zvezi z nelikvidnostjo in nestabilnostjo našega gospodarstva, ki tarejo več ali manj vse gospodarske organizacije, presegla polletni plan za 2,3 %. V primerjavi s proizvodnjo lanskega prvega polletja pa so letošnji rezultati ugodnejši kar za 16,9 %. Največje povečanje v primerjavi z lanskim polletjem so zabeležili pri proizvodnji števcev (za 45,2 %) in v proizvodnji stikalne tehnike (za 23,2 %). Vsekakor so to lepi uspehi, ki obenem potrjujejo pravilnost proizvodne usmeritve in pravilnost intenzivnih naložb v tehnološko modernizacijo proizvodnje.

Omenili smo nov korak v proizvodnji telefonskih central: priprave na proizvodnjo elektronskih central tipa Iskra-Metaconta 10 C. Zakaj se je Iskra odločila za to proizvodnjo in kako?

Dejstvo, da je Jugoslavija po številu telefonskih aparatov na 100 prebivalcev na predzadnjem mestu v Evropi, je narekovalo intenzivno modernizacijo PTT komunikacij pri nas. Po načrtu modernizacije PTT mreže v Jugoslaviji naj bi v prihodnjih letih intenzivno investirali v razvoj teh komunikacij in tako vsaj nekoliko nadoknadili sedanji zaostanek za drugimi državami. Kadar govorimo o razvoju te mreže, mislimo ne le na povečanje števila priključkov, ampak tudi na posodobitev teh zvez, na uvajanje najnovejših tehničnih in tehnoloških dosežkov, saj so to dokaj dolgoročne investicije v naprave, ki prav v zadnjem času doživljajo sicer nagle tehnološke dopolnitve in spremembe. Mednarodnega razpisa jugoslovanske skupnosti PTT podjetij se je udeležila tudi Iskra in ponudila najnovejši tehnološki dosežek na tem področju: elektronske telefonske centrale, ki jih bo izdelovala po licenčni in kooperacijski pogodbi z belgijsko firmo BTM (Bell Telefon Manufacturing Co) iz Antwerpna. Skupnost PTT podjetij je ponudbo Iskre priporočila PTT podjetjem kot najbolj ustrezno. Na tej osnovi se je 14 do 18 PTT podjetij odločilo za nakup tranzitnih central tega tipa, ki nimajo več klasičnega koordinatnega izbiralnika, temveč jih upravlja računalnik. Na ta način so omogočene ne le hitrejše, ampak tudi kvalitetnejše zveze, da ne naštevamo še vrste drugih prednosti tako za telefonske naročnike kot za PTT podjetje.

Elektronske centrale bo izdelovala Iskra Elektromehanika v novem obratu, ki ga gradijo na Laborah pri Kranju. Čeprav so z gradnjo šele dobro pričeli, bodo že v letošnjem decembru začeli z montažo naprav, da bi lahko v začetku prihodnjega leta stekla redna proizvodnja. V tem novem obratu bo zaposlenih prek 900 delavcev, ki bodo upravljali najsodobnejše tovrstne naprave in stroje, saj bo tovarna resnično visoko avtomatizirana, skratka najsodobnejša. Zato so tudi investicijska vlaganja največja v opremo in naprave. Morda še to. Od skupno 278 milijonov dinarjev, kolikor bo ta investicija veljala, bo več kot tretjino znašala udeležba tovarne same, dve tretjini pa tvorijo soudeležba firme BTM ter krediti EXIM banke in Ljubljanske banke.

Proizvodnja tega obrata je že razprodana za nekaj let vnaprej, kar velja tudi za večji del ostale telefonije. Za centrale tipa Metaconta pa se ne zanimajo le domača PTT podjetja, med katerimi so nekatera razen tranzitnih naročila tudi lokalne centrale, za ta najnovejši korak v razvoju avtomatskih telefonskih central se zelo zanimajo tudi številne druge države. Pri tem imam v mislih proizvodnjo Iskre, ki se je o tem že pogovarjala s predstavniki nekaterih vzhodnoevropskih držav. Če bodo ti razgovori uspešni, se bo bistveno že v bližnji prihodnosti na ta račun povečal tudi izvoz Iskre, predvsem pa Elektromehanike, ki že sedaj več kot četrtino celotne proizvodnje izvaža. To predstavlja v številkah za lansko leto 7,094.264 dolarjev, v letošnjem letu pa bodo izvoz še povečali, in sicer po planu, ki ga dobro izpolnjujejo, na prek 10 milijonov dolarjev. 81 % tega izvoza odpade na konvertibilno tržišče.

Zakaj se v Elektromehaniki odločajo za tolikšen izvoz? Zato, ker pomeni povečan izvoz tudi intenzivnejše vključevanje v mednarodno delitev dela, ki pa je z ozirom na stalno povečevanje proizvodnje nujno potrebna.

V Elektromehaniki so zadovoljni s svojimi uspehi, niso pa zadovoljni z nestabilnostjo gospodarstva, ki zmanjšuje vrednost njihovega vloženega dela in prizadevanj. Začrtano stabilizacijsko politiko in stabilizacijske ukrepe bi morali po mnenju kolektiva Elektromehanike dosledno izvajati vsi, od neposrednih proizvajalcev do tistih, ki so te ukrepe pripravili in sprejeli. Če temu ni tako, se vedno znova začenjajo inflacijski procesi, s tem pa tudi neadekvatno prelivanje in poraba novoustvarjenih vrednosti neodvisno od produktivnosti in raznih dogovorov.

REMI NOČ

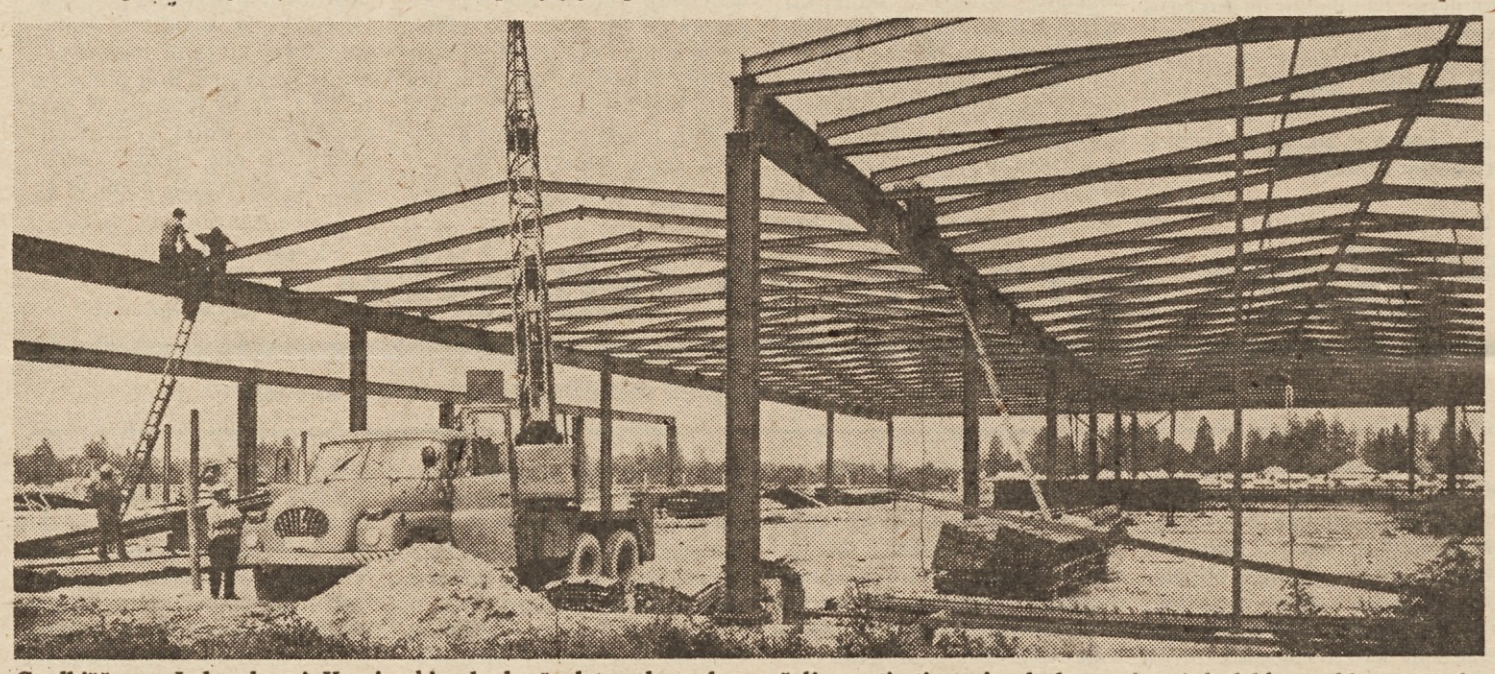

Gradbišče na Laborah pri Kranju, kjer bodo že letos decembra začeli montirati stroje, da bo proizvodnja lahko stekla v začetku prihodnjega leta. – Foto: MARJAN KREGAR

Novi partner na tujem

Pogovori o sodelovanju tovarn Steyr in Gorenje pri proizvodnji srednje težke kmetijske mehanizacije

Pred kratkim je sprejel generalni direktor Tovarne gospodinjske opreme Gorenje Velenje Ivan Atelšek predstavnike avstrijske firme STEYR. Z avstrijskimi gospodarstveniki, vodil jih je generalni direktor filme STEYR g. Rabus, so se pogovarjali o možnostih sodelovanja obeh tovarn pri proizvodnji srednje težke kmetijske mehanizacije.

Pričakovati je mogoče, da bo prišlo do sodelovanja med STEYRJEM in Gorenjem najpozneje do začetka prihodnjega leta, ko naj bi se – kot konkretni rezultat tega sodelovanja – pojavilo na avstrijskem in jugoslovanskem tržišču še več traktorjev in druge srednje težke kmetijske mehanizacije. S tem bodo dane nove možnosti za preusmerjanje in specializacijo kmetijske proizvodnje pri nas.

Generalni direktor avstrijske firme STEYR g. Rabus, ki si je v Velenju ogledal več tovarn Gorenja, se je pohvalno izrazil o proizvodnji in gospodarjenju v Gorenju, po končanih pogovorih pa je izrazil prepričanje, da bo že kmalu prišlo do sodelovanja med STEYRJEM in Gorenjem, ki je za to avstrijsko tvrdko spričo jasne razvojne usmeritve še posebej zaželen partner avstrijske tovarne.

(vš)

BRESI POHIŠTVO

Na 10 cicero

● SLOVENSKE KONJICE

Lesno-industrijsko podjetje „LIP“ v Slovenskih Konjicah bo letošnje leto zgradilo dva nova večja objekta za predelavo lesa v končne proizvode. Tako bodo na obratu v Slovenskih Konjicah povečali in dogradili vratarno, za kar bodo predvidoma uporabili dva milijona dinarjev. Razširitev obrata v Oplotnici pa računajo, da jih bo veljala okoli 4 milijone dinarjev. Obe gradnji podjetje financira z lastnimi sredstvi in računajo, da ju bodo izročili v obratovanje že v letošnjih jesenskih mesecih.

V. L.

● MUTA

Agrokombinat iz Maribora in Kmetijska zadruga iz Vuzenice bosta prihodnji mesec pri potoku Bistrica pri Muti ob Dravi pričela graditi veliko ribogojnico za ameriške postrvi. Investicija bo veljala več kot 5 milijonov dinarjev, letno pa bodo v novi ribogojnici vzgojili 250 ton postrvi, ki jih bodo prodali na domačem in tujem trgu. V ribogojnici bo zaposlenih 10 do 15 ljudi.

V. R.

V JAMAH VELENJSKEGA RUDNIKA LIGNITA MANJKA PO STO IN VEČ RUDARJEV

RUDARJEV NI – KAJ SEDAJ?

Zaradi pomanjkanja rudarjev na odkopih v rudniku lignita Velenje niso dosegli polletnega proizvodnega načrta

Število zaposlenih se v Rudniku lignita Velenje v zadnjem času spet zmanjšuje. V razdobju januar – junij so sprejeli na delo 395 novih delavcev, vendar jih je kar 464 zapustilo delovno organizacijo. Tako so ob koncu meseca junija zaposlovali 69 delavcev manj, kot pa so jih zadnji dan lanskega leta.

Pri osnovni proizvodnji, to je na odkopih v jami, manjka dnevno v povprečju po 100 in več rudarjev. V zadnjih mesecih bi za dosego predvidene proizvodnje pobrebovali okrog 150 rudarjev več, kot pa so jih sicer imeli na voljo.

Pomanjkanje delavcev, posebej še rudarjev na odkopih, vpliva tudi na gibanje proizvodnje. Velenjski rudarji imajo z letnim proizvodnim načrtom za leto 1972 predviden izkop 3,700.000 ton lignita, v razdobju januar – junij pa so nakopali 1,863.000 ton lignita oziroma 1 % manj, kot je bilo predvideno s planom. Dosežena letošnja polletna proizvodnja je za 26.000 ton manjša od proizvodnje v enakem obdobju preteklega leta.

Dodati je sicer treba, da so na gibanje proizvodnje v tem letu vplivale tudi težke jamske razmere. Tako zavoljo tega počasneje napredujejo, kot so sicer pričakovali, raziskovalna dela in odpiranje južnega krila zahodnega polja, nekaj težav pa je bilo tudi v severnem krilu zahodnega polja.

Med razlogi, zakaj delavci zapuščajo Rudnik lignita Velenje, prav tako pa tudi druge slovenske premogovnike, so težki pogoji za delo, v Velenju na primer delajo tudi do 400 metrov pod zemljo, in napornemu delu neustrezni osebni dohodki, posebej še, če jih primerjamo z osebnimi dohodki zaposlenih v drugih dejavnostih. Kot je povedal predsednik centralnega delavskega sveta Rudnika lignita Velenje Karel Šilih, so slovenski rudarji z osebnimi dohodki prišli s predzadnjega na 16. mesto na lestvici osebnih dohodkov zaposlenih v naši republiki. Zdaj so torej v zlati sredini, vendar z doseženo ravnijo ne morejo biti zadovoljni. Pri sklepanju samoupravnih sporazumov o usmerjanju delitve dohodka in osebnih dohodkov je bilo namreč dogovorjeno, da bodo osebni dohodki zaposlenih v premogovnikih za 30 % višji, kot povprečni osebni dohodki zaposlenih v drugih gospodarskih dejavnostih. Temu pa vsaj za zdaj še ni tako. Velenjski rudarji se zavedajo, da vse delo v zvezi z usmerjanjem delitve dohodka in osebnih dohodkov še ni končano. Za zdaj je namreč končana šele prva faza usklajevanja osebnih dohodkov zaposlenih, in sicer znotraj posameznih dejavnosti, v prihodnje pa bi bilo treba uskladiti še osebne dohodke med posameznimi gospodarskimi panogami. Velenjski rudarji, kot je povedal Karel Šilih, podpirajo nadaljevanje začetega dela, se pravi usklajevanje med panogami, in sicer zato, da bi čimprej prišli do družbeno priznanih osebnih dohodkov tudi v premogovnikih, saj bo mogoče le na ta način pridobiti zadosti novih delavcev za delo v jamah in preprečiti odhod zaposlenih iz rudnikov v druge delovne organizacije.

M. L.

KERAMIČNA INDUSTRIJA PRED MODERNIZACIJO

Izdelki keramične industrije iz Liboj so znani doma in na tujem. Tega se v tem kolektivu zavedajo in zato želijo z rekonstrukcijo tovarne doseči, da bodo še z večjo kvaliteto in bogatejšimi dekoracijami keramike še uspešnejši.

V tem kolektivu namreč začenjajo prvo večjo rekonstrukcijo po vojni. Rekonstrukcija, ki bo veljala okrog 12,5 milijona dinarjev, bo obsegala izgradnjo dveh novih peči za ploščice, tri peči za keramiko in nakup dveh novih strojev za podglazurno dekoracijo keramike. V okviru rekonstrukcije že urejajo transformatorsko postajo. Zgradili pa bodo tudi novo kotlovnico in livarno. Stara livarna je že nekaj časa ozko grlo v proizvodnji, saj se na lesenih mizah izdelki počasi sušijo. V novi, ki pa bo opremljena z železnimi mizami z grelnimi napravami, pa se bodo izdelki sušili mnogo hitreje.

Po rekonstrukciji, ki ne bo ovirala sedanje proizvodnje, upajo, da bodo lahko izdelali boljše dekorje na svojih izdelkih. Poseben poudarek pa bodo namenili domači ornamentiki.

M. B.

KDAJ BOMO DOBILI SLOVENCI PLANINSKI MUZEJ?

ZAPUŠČINA PREPUŠČENA ŽALOSTNI USODI

Še pred leti, ko smo na Jesenicah besedovali z znanim slovenskim gornikom Urošem Župančičem in mu pritrjevali ob njegovi veliki želji za postavitev slovenskega planinskega muzeja, nam je bilo jasno, da moramo javnosti že enkrat predstaviti našo bogato planinsko zapuščino. Mar velike in pomembne obletnice slovenske planinske in alpinistične zgodovine, ki leto in dan skoraj neopazno drsijo mimo nas, ne zaslužijo, da jih naposled zberemo in razvrstimo v urejene muzejske zbirke? Na dlani je, da bi morali pri zbiranju, urejanju in ohranitvi dokumentov iz našega klasičnega ljudskega planinstva in alpinistke sodelovali vsi, ki so jim pri srcu slovenske gore.

„Zamujenega je veliko, zamujeno se težko popravi," me je tudi zadnjič „tolažil" Uroš z Jesenic. „Toda, puške ne kaže vreči v koruzo in biti plat zvona!"

Imel je prav. Morda prav toliko bolj, če se ozremo na izredno bogato in razgibano planinsko zgodovino, ki so jo pri nas začeli pisati preprosti, a zato toliko bolj navdušeni ljudje, ki so ljubili slovenski gorski svet. Med njimi so bili pastorji, zapriseženi in divji lovci, gozdarji, tovorniki in ubežniki iz Matkovega kota, Koritnice, Jezerskega, Trente, Logarske doline, Bistrice, Bohinja in Doline, ki so pozneje kazali poti in steze v naš planinski svet domačim in tujim poznavalcem tokov planinske zgodovine svetovnega slovesa. Ljubiteljem gora „na ljubo" je bržčas že tako, da se planinska pot vije v dolgih in strmih „ključih" že dvesto in

Sredstvo za ohranitev svežine in vitalnosti
poljuven
medex
Ljubljana

več let navzgor proti težko dosegljivim in visoko postavljenim ciljem.

Orumeneli urbarji so domala povsod najžlahtnejše blago v zakladnici tokov planinstva. Res je, tako je povsod po svetu, v Alpah, Dolomitih, Andih, na Kavkazu, tako je v Pamirju in tako je navsezadnje tudi na Himalaji. Svet je že njega dni cenil planinsko zgodovino, z veliko ljubeznijo in spoštovanjem jo svojim rodovom ohranja tudi danes.

Pri nas pa gremo po poti pozabljenja! Trentarski planinski muzej je razpadel, triglavski muzej na Jesenicah se seli iz ropotarnice v ropotarnico, v Ljubljani se ljubitelji planinstva zaman prizadevajo ohraniti Slovencem vsaj kanček, ki se ga še da ohraniti. V muzejskih planinskih „zavetiščih" se že sliši klic v sili . . . V Trenti, na Jesenicah in v Ljubljani zdaj zares bijejo plat zvona! Toda, mar naj se sprijaznimo s tem, da v vrtincu časa, v katerem živimo, prepustimo uničenju vse, kar nas je z možatimi dejanji uvrstilo med planinsko najbolj privlačne dežele na evropski celini? Ali naj . . .?

Na potezi so zdaj vsi, ki jim tokovi slovenske planinske zgodovine ne morejo (razumljivo tudi ne smejo) biti vnemar. Planinska zveza Slovenije bi morala ob moralni, predvsem pa ob primerni finančni podpori odgovornih republiških dejavnikov, osredotočiti vsa svoja prizadevanja v ureditev osrednjega planinskega muzeja. Takega muzeja, ki bi bil v spletu slovenskih muzejskih ustanov enkratna kulturna, znanstvena in to-

BREST
POHIŠTVO

liko bolj vzgojna ustanova! Do prostorov bi lahko prišli, vprašanje pa je, ali bomo pravočasno zbrali vso našo planinsko zapuščino. Kal uničenja razjeda pisane spomine na prehojene steze in poti Triglavskih prijateljev, v pozabo tonejo podvigi Skalašev, pionirjev klasičnega slovenskega alpinizma. Prgišče, ki nas je vselej razveseljevalo, sveženj planinskih dragocenosti enkratne vrednosti, se žalostno poslavja od sveta na zanemarjenih podstrešjih in v kletnih sobicah!

Ljubljani se v bližnji prihodnosti obetajo boljši „muzejski časi". Urejeni grajski prostori (verjetno do leta 1975), bi bili bržkone kar pravšnji za ureditev muzejske zbirke slovenskega planinstva. Čas do otvoritve prenovljenih prostorov na gradu bi kazalo s pridom izkoristiti za zbiranje naše planinske zapuščine, ki je desetletja gnila po podstrešjih in kleteh. Slovenski planinski in alpinistični muzej bi namreč dobil svoje prostore na Ljubljanskem gradu, toda z akcijo bi morali začeti že danes.

Sleherno odlašanje bi se nam utegnilo krepko maščevati. Če bodo tisti, ki sicer morajo, primaknili ob dobri volji zanesenjakov še potreben denar za ureditev muzejske zbirke, bomo slednjič rešeni velikih skrbi.

Verjetno smo si vsi edini, da bogate slovenske planinske zapuščine ne bi smeli prepustiti propadanju zdaj, ko nam voda že krepko teče v grlo.

—iv

V SLOVENSKI BISTRICI ZAKLJUČENE V. ŠPORTNE IGRE

»IMPOL« NAJBOLJŠI

S podelitvijo priznanj, diplom in pokalov najuspešnejšim ekipam in posameznikom so pred dnevi v Slovenski Bistrici sklenili pete delavske športne igre te občine. Tekmovanja so se odvijala v sedmih športnih disciplinah, vsega skupaj pa je nastopilo nad 400 športnikov iz 12 delovnih skupnosti in družbenopolitičnih organizacij. Najbolj množično so se iger udeležili delavci tovarne IMPOL in podjetja EMI iz Poljčan, ki zato prav gotovo zaslužijo še posebno priznanje. Grajati pa velja mnoge druge kolektive, ki se niso predstavili niti v eni izmed disciplin, čeprav bi to – glede na število in sestav zaposlenih – lahko storili.

Kakor je bilo pričakovati, je tudi letos največje zanimanje veljalo malemu nogometu, medtem ko je naslov zmagovalca v skupni uvrstitvi pripadel ekipi tovarne IMPOL.

Sicer pa so bili v posameznih disciplinah doseženi naslednji rezultati:

ATLETIKA: 1. Prosvetni delavci, 2. IMPOL, 3. EMI Poljčane.

ŠAH: 1. GRANIT, 2. STEKLARNA, 3. Prosvetni delavci.

NAMIZNI TENIS: 1. EMI Poljčane, 2. IMPOL, 3. EMI Slovenska Bistrica.

KEGLJANJE: 1. INTES – obrat Slov. Bistrica, 2. LIO Poljčane, 3. IMPOL.

ODBOJKA: 1. EMI Slovenska Bistrica, 2. IMPOL, 3. STEKLARNA.

ROKOMET: 1. Prosvetni delavci, 2. IMPOL, 3. EMI Slovenska Bistrica.

STRELJANJE Z ZRAČNO PUŠKO: 1. IMPOL II., 2. IMPOL II., 3. STEKLARNA.

PTUJ

BO BOLJE?

Občinska konferenca SZDL Ptuj je pred kratkim pripravila skupen razgovor o osnutku zakona o telesnovzgojnih skupnostih ter zakona o sredstvih za telesnokulturno dejavnost. Udeleženci razprave so menili, da uzakonjeni prispevek – 0,39 % od osebnih dohodkov – nikakor ne bo zadostoval za vse potrebe, da bo torej dotiranje športa in rekreacije nujno tudi v prihodnje. Med najpomembnejše naloge bodoče telesnokulturne skupnosti pa velja pripisati pravilno razdeljevanje sredstev ter oceno o telesnokulturnih in športnih dejavnostih, ki bi se v občini morale najbolj razvijati, saj za vse zares ne bo mogoče zbrati dovolj sredstev.

Udeleženci posveta so enotno podprli osnutek zakona o ustanovitvi temeljnih telesnokulturnih skupnosti, ki si jo v tej občini želijo že več kot leto dni. Izrekli pa so precej pripomb k osnutku zakona o sredstvih za to dejavnost. Očitajo mu predvsem to, da ni dovolj dosleden in konkreten.

FRANCE MEŠKO

SLOVENSKE KONJICE

FINALE JESENI

Pri občinskem sindikalnem svetu v Slovenskih Konjicah so sklenili, da bodo letošnje sindikalne športne igre končali v prvi polovici oktobra. Pokale, priznanja in diplome bodo zmagovalcem v posameznih disciplinah razdelili ob praznovanju občinskega praznika – 12. oktobra. Medtem ko so večino panog končali že v prvem polletju, bodo v jesenskem obdobju še nogometne in rokometne tekme . . .

V. L.

MUTA OB DRAVI

MALI NOGOMET IN?

Med delavci tovarne poljedelskega orodja in livarne na Muti je veliko zanimanje za rekreacijo. Posamezni obrati so med seboj že tekmovali v nogometu, na jesen pa bodo pripravili tovarniške lige v malem nogometu, kegljanju in drugih športih, za katere bodo delavci pokazali največ zanimanja.

Tudi občinska zveza za telesno kulturo bo na jesen v sodelovanju z občinskim sindikalnim svetom Radlje ob Dravi pripravila tekmovanje v več športnih panogah za člane delovnih kolektivov v občini.

V. R.

Čeprav je vreme v teh dneh precej muhasto, se vseeno radi osvežimo v morski ali v sladki vodi. Medtem ko se večina samo „namaka" ali pa plava za rekreacijo, je tudi precej takih, ki „morajo" v vodo, da bi s kar najboljšim tekmovalnim dosežkom prispevali k uvrstitvi svoje ekipe na občinskih delavskih športnih igrah. Naš posnetek je nastal med enim zadnjih treningov plavalcev in sodnikov na DŠI v Celju

● ŠE ENKRAT: »RAZUMEVANJE BREZ DENARJA«

Povejmo resnico!

V Delavski enotnosti št. 29, z dne 22. julija letos, je pod naslovom „Razumevanje brez denarja – slabi obeti za TRIM stezo v Škofji Loki" napisanih toliko enostranskih ugotovitev, da ne morem mimo njih.

Ideja o TRIM stezi v Loki sega v lansko leto. Letos do poletja naj bi se ideja uresničila. Predstavniki političnih organizacij smo to zamisel podprli in pričakovali, da jo bo Turistično društvo v roku tudi realiziralo. Kaže, da politične organizacije v nadaljevanju akcije nismo bile potrebne. Društvo ni obvestilo z ničemer o poteku priprav, tudi za sofinanciranje ni poprosilo. Bolje rečeno: nihče se ni obračal na nas. To lahko potrdijo občinska konferenca ZK, SZDL in ZM, čeprav bi iz sicer skromnih sredstev nekaj le namenili.

Občinski sindikalni svet je z občinsko zvezo za telesno vzgojo šel v skupno akcijo popularizacije TRIM in sofinanciral tudi kartone. Kolektivi so jih naročili pri ObSS, posamezniki pa pri Turističnem društvu, ki ima boljšo lokacijo za neposredne uslube občanom. Največ o TRIM stezi in težavah smo izvedeli iz članka, ki obsoja „nerazumevanje" političnih organizacij v Loki, še posebej pa občinskega sindikalnega sveta.

Čeprav pričakujem, da se bo organizator TRIM steze po tem odgovoru obrnil tudi na politične organizacije, želim tudi javno povedati, da bi do sodelovanja že davno lahko prišlo. Če izrazimo razumevanje, se ne ustrašimo tudi konkretnih akcij. Rezultat bi bil lahko bistveno boljši. Smo zainteresirani za TRIM stezo, uporabo bomo priporočali vsem organizacijam in posameznikom. Ne moremo pa podpirati načina, da si nekdo privošči javne kritike, ob tem pa ne napravi najmanjšega koraka k sodelovanju. Sredstva bi bila že davno zagotovljena in tudi steza bi bila lahko usposobljena, če bi ideji sledila usklajena akcija. Do sedaj so kolektivi in organizacije rekreacijo in šport izdatno moralno in materialno podpirali in pričakujemo, da bomo tak odnos negovali tudi v bodoče.

Citirani članek zato ocenjujemo kot odraz nepoznavanja dejstev ali zlonamernih teženj slabih poznavalcev, prikazati odnos do športa in rekreacije v drugačni luči, kot ga imamo že vrsto let.

Vsem, ki se lotevajo TRIM steze, priporočamo, da se obrnete na podjetje „ETIKETA" Žiri, ki je izdelalo sita za tisk vseh simbolov in znakov na TRIM ploščah ob stezi. S tem bo olajšana priprava vaše steze.

Predsednik ObSS Škofja Loka
JOŽE STANONIK

PRIPIS UREDNIŠTVA: Članek „Razumevanje brez denarja" smo objavili z željo, da bi spodbudili skupno akcijo vseh zainteresiranih dejavnikov v Škofji Loki in s tem skorajšnjo ureditev TRIM steze. Iz odgovora tov. Stanonika povzemamo, da taka pripravljenost obstaja in da bi tudi sredstva bila na voljo, če bi le pobudniki te akcije, ki jo podpirajo tudi škofjeloški sindikati, izbrali pravo pot ter jasno in „uradno" vsem morebitnim partnerjem pojasnili svoje namene in potrebe. To pa se ni zgodilo, čeprav bi bila taka pot, pa čeprav komu diši po formalizmu, edino pravilna in normalna. Kdo je zdaj na potezi, je torej jasno!

g.beltrame
TRIESTE – Corso Italia 25 – Trst
ŽENSKA KONFEKCIJA – MOŠKA KONFEKCIJA
OTROŠKA KONFEKCIJA – POROČNE OBLEKE
Največja izbira konfekcije v Trstu

MODNA HIŠA
S POSLOVNIMI ENOTAMI V LJUBLJANI, MARIBORU IN OSIJEKU VAM NUDI
bogato in vedno aktualno izbiro otroške, moške in ženske konfekcije, modnega metrskega blaga, pletenin in visoko kvalitetne usnjene konfekcije in galanterije.

Kot smo obljubili, objavljamo danes nagrade za občinske sindikalne svete, ki bodo zbrali največ novih naročnikov.

Nagradna igra zanje bo trajala do 20. novembra letos, ko Delavska enotnost praznuje 30. obletnico svojega izhajanja. Po naših propozicijah bomo nagradili:

– **Občinski sindikalni svet, na katerega območju se bo letos najbolj dvignil odstotek naročnikov na Delavsko enotnost v primerjavi s številom zaposlenih:**

Ker je od prejšnjega žrebanja ostala nagrada – **en družinski šotor,** bomo po tej propoziciji v drugem kolu nagradili dva občinska sindikalna sveta, in sicer enega z družinskim šotorom, drugi pa bo prejel **trinajst majic in žogo** (po izbiri za nogomet ali košarko).

Razen tega bomo nagradili **občinski sindikalni svet, na katerega območju se bo letos najbolj dvignilo število naročnikov, in sicer z električnim gramofonom znamke Iskra.**

Ne bo odveč, če vas še enkrat spomnimo, da nagrajujemo tudi individualne naročnike, se pravi naročnike, ki naročijo Delavsko enotnost na dom in jo tudi sami plačajo za dvanajst mesecev, to je 26.– dinarjev. **Po teh propozicijah nagrajujemo naročnike, ki so že doslej imeli naročeno delavsko enotnost, pa so naročnino nanjo obnovili tudi za letos in pa vse nove naročnike.** Treba vam je samo izrezati naročilnico, ki jo to pot najdete na sedmi strani, jo izpolniti in poslati na naš naslov. Seveda pa morate obenem po položnici vplačati na naš žiro račun tudi 26.– dinarjev, to je naročnina za dvanajst mesecev. Če boste izžrebani, izžrebali pa bomo 16. avgusta deset starih in novih naročnikov, boste dobili bogato kolekcijo izdelkov **Slovenija-vino** iz Ljubljane. Če pa to pot ne boste izžrebani, ne obupajte. Vaš kupon ostane v našem bobnu vse do konca naše nagradne igre, to je do 20. novembra letos.

Šestnajstega avgusta bomo v prostorih našega uredništva izžrebali tudi **dva kupona zbiralcev naročnikov,** od katerih bo vsak prejel darilo tvrdke Millux – stensko svetilko.

Vsak zbiralec naročnikov, ki zbere pet novih naročnikov na Delavsko enotnost, ki tudi plačajo naročnino za dvanajst mesecev, dobi kupon v našem bobnu za zbiralce naročnikov. Vsakih pet naročnikov – en kupon v bobnu. Torej, čim več novih naročnikov, večje so možnosti za nagrado. Zbiralcu naročnikov se uniči samo tisti kupon, ki je bil izžreban, vsi drugi pa ostanejo v bobnu, prav tako do konca naše nagradne igre, do 20. novembra letos.

Še je čas, da se vključite v našo nagradno igro in da postanete naš naročnik ter bralec. Poleg tega, da boste dvanajst mesecev prejemali naš list, ki vas bo seznanjal z vsemi pomembnimi dogajanji v sindikatih v vaši delovni organizaciji in v vašem kraju, vas čakajo tudi bogate nagrade!

Kjer je morje in sonce, je v poletnih mesecih vedno vse živo. – A. AGNIČ

KJE SI, ČAS DOPUSTNI...!

Čas dopustov je. Poletna vročina, ki je doma na delovnem mestu tako neprijetna, nam pogosto pričara v domišljiji sliko morske obale z neskončno modrino neba in morja, sence borovcev, pesem škržatov, razgretega peska, toplega morja, jutranjega poležavanja in večernega veseljačenja. Predvsem pa na dopustniško sprostitev, ki odvrže vse vsakdanje skrbi in napore. Na čas dopusta, ko delaš, kar te je volja. In še v trenutkih, ko v tej brezskrbnosti s strahom preštevaš dneve in misliš na konec, se še bolj zavedaš ugodja sedanjosti. Da, nekateri danes že obujajo spomine na letošnje morje, drugi prav sedaj uživajo v sprostitvi oddiha, tretji pa sanjarijo in delajo načrte za prihodnje dni. So pa tudi četrti. Žal, ti si na morje še misliti ne upajo. Ni malo takih, toda pustimo jih danes in pojdimo s tistimi, ki uživajo.

Danes se Tušarjevi z Jesenic lahko le še spominjajo tistih dvanajstih dni, ki so jih letos preživeli na morju. Srečal sem jih prav pred enim mesecem v Biogradu na moru v taboru jeseniških železarjev.

„Pravzaprav smo šele prišli," je povedal oče Edo, ki je drugače elektromehanik v jeseniški Železarni. „Toda tu smo bili že prejšnja leta in je že prvi dan steklo vse kot navadno. Zjutraj malo poležimo. To ti je nekaj, ko lahko spiš, dokler te je volja."

„Naš ‚dedo' tukaj tudi po kosilu malo poleži," je vskočila v besedo njegova žena Jerca, ki je v službi pri trgovskem podjetju „Rožca" prav tako na Jesenicah. „Zvečer se mu pa nič ne mudi spat."

„Saj se tudi tebi ne," se je skoraj vnel družinski prepirček. „Tu večini ni do spanja zvečer."

Zjutraj sta prva otroka. Branka, ki je letos končala osemletko, in Janezek, ki bo šel jeseni v prvi razred. Takoj po zajtrku jo ucvreta na nekaj sto metrov oddaljeno plažo. Malo zato, ker jima ni do spanja, največ pa zaradi prostora na ležalnih deskah. Ko sonce prehaja v zenit, je na voljo le še pesek nekaj deset metrov od morja. Po kosilu se vse ponovi. Zadnji je na plaži zopet ‚dedo', ker je medtem že eno odsmrčal.

Tisto popoldne sem preživel s Kušarjevimi. Kljub dokaj kozarcem vina in predvsem v počitniškem sproščenem kramljanju, smo rekli tudi nekaj resnih.

„Človek mora imeti dopust," je pribil Edo. „Mi varčujemo nekaj mesecev. Na dopustu pa ne. Štirje smo in plačamo za hrano in spanje 1700 dinarjev. Za ostalo, predvsem je to žeja, gre še okrog 1300 dinarjev. Skupaj je to ravno toliko, kot z ženo zasluživa na mesec. Precej je to, in če bi bil v službi sam, prav gotovo ne bi videli morja. Tako pa nekaj mesecev malo stisnemo, pa gre. Pa še na vsak dinar nam na dopustu ni treba gledati."

Tabor jeseniških Železarjev je Edo zelo pohvalil, saj imajo poleg prijetnih hišic in dobre hrane tudi lepo urejeno plažo, prostor za balinanje in odbojko ter mize za namizni tenis. Tudi knjižnico s preko 250 knjigami imajo, vse pa je brezplačno.

Tekst in foto:
A. AGNIČ

Družina Tušarjevih z Jesenic pred svojo „letno rezidenco" v Biogradu tudi rada sprejema obiske.

V počitniškem domu jeseniških železarjev imajo urejeno moderno samopostrežno restavracijo

Ne more in ne more biti brez dela, tudi na vročem soncu ne!

Sonce in senca po želji. Povsod pa je prijetno, če je človek na oddihu

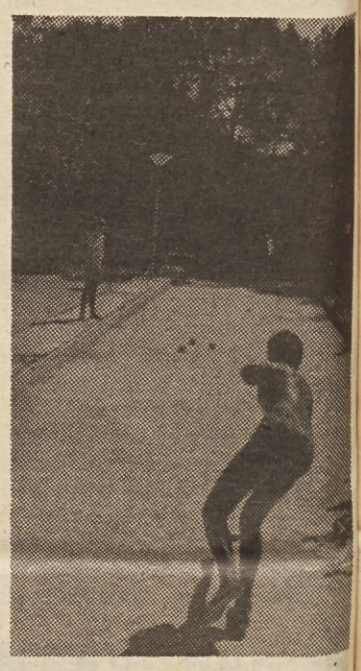

V vročini so na vrsti mlajši. Zvečer „okupirajo" balinišče starejši Jeseničani

TABOR ŽELEZARJEV

Tabor jeseniških železarjev v Biogradu na moru so zgradili leta 1964. Imajo veliko samopostrežno restavracijo ter trideset počitniških hišic. Vsaka ima dva prostora s štirimi ležišči. Naenkrat lahko sprejmejo 240 gostov. Skozi vse leto pa v taboru letuje 1400 do 1500 delavcev jeseniške Železarne in njihovih svojcev. Zanimivo je, da dopustnike vozijo do Zadra z letali AA, kar jim skoraj za dva dni podaljša dopust, predvsem pa odpade neprijetna dolga vožnja z avtobusom.

„Od leta 1969 smo samostojni," je povedala upravnica tabora SONJA KOS. „Gostinsko podjetje „Železar" je bilo ustanovljeno kot poseben obrat Železarne. Danes smo samostojni in smo le s pogodbo vezani na Železarno. Posebno tu v počitniškem domu imajo tako seveda prednost železarji. Če teh ni dovolj, vzamemo tudi druge. Naši gostje so zadovoljni. Večini je hrane skoro preveč, če pa je kdo še lačen, lahko dobi še. Za vsako izmeno naredimo dvakrat veseli večer, ko lahko gostje tudi zaplešejo."

Osemnajst ljudi imajo zaposlenih v taboru, od tega sedem v kuhinji.

„Z mesom imamo letos velike težave. Naš ekonom dnevno „obleta" vse mesnice od Zadra do Šibenika. Tudi z Jesenic smo že dobili piščance, kajti gostje morajo imeti meso dvakrat na dan."

Sicer pa je tu poleg dobre hrane še senčnat pinijev gozdiček in lepo urejena plaža.

DELAVSKA ENOTNOST

Glasilo ZVEZE SINDIKATOV SLOVENIJE, izdaja ČZP Delavska enotnost v Ljubljani. List je bil ustanovljen 20. novembra 1942. Ureja ga uredniški odbor. V. d. glavnega in odgovornega urednika BOJAN SAMARIN. Naslov uredništva in uprave: Ljubljana, Dalmatinova ulica 4, poštni predal 313/VI, telefon uredništva 316-672, 323-554, 316-695 in 310-033. Račun pri Narodni banki v Ljubljani, št. NB 501-1-991, devizni račun pri Ljubljanski banki št. 501-620-7-12100 — Posamezna številka stane 50 N-par. Naročnina je četrtletna 6,50 din — polletna 13 din — in letna 26 din — Rokopisov ne vračamo — Poštnina plačana v gotovini — Tiska ČZP »Ljudska pravica«, Ljubljana